BIELARUS
БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСКІ ГОЛАС

Established in 1949.

BYELORUSSIAN VOICE — LA VOIX BIELORUSIENNE

Нр. 357 Верасень 1990 — TORONTO, ONTARIO, SEPTEMBER 1990, — Vol. 41/39 № 357

ЗАХАД СЬПЯШАЕ З ДАПАМОГАЙ АХВЯРАМ ЧАРНАБЫЛЮ

Вязанка аграмадных ладаўнічых аўтаў з лекамі і вітамінамі прывезшых лекі і вітаміны на мільёны даляраў — дарунак Зах. краін, на плошчы ў Менску.

НА ШЛЯХУ ДА ПРАЎДЗІВАЙ СУВЯРЭННАСЬЦІ

Дэклярацыя аб Сувэрынітэце Беларускай ССР хвармальна прынятая. Больш таго, гэты дзень /27-га ліпеня/ прагаласаваўшымі, знаходзіўшыміся ў Залі Вярхоўнага Савету БССР 230 Дэпутатамі, пастаноўлена абвесьціць штогодным «Нацыянальным Сьвятам». Але што мае Беларускі нарлд адзначаць у гэты дзень? Тое што Камуністычныя падхалімы і іхныя нясьведамыя супутнікі, замест дакляраваць Беларусі прывярненьне поўнага Сувэрынітэту і Незалежнасьці, агалошанай Радай Беларускай Народнай Распублікі на аснове пастановаў Першага Ўсебеларускага Кангрэсу — 25-га Сакавіка 1918 году, ўстановілі ў «Дэкларацыю Сувэрынітэту» адразу пункт запярэчваючы гэты «поўны Сувэрынітэт», бо дамаганьне «неадкладна прыступіць да распрацоўкі Дагавора аб Саюзе Сувэрэнных Сацыялістычных Дзяржаў». Гэта значыць павароту, а хутчэй заставаньня ў рамках таго-ж СССР, толькі з перамаляванай шыльдай!

Трэба сьцьвердзіць, што нягледзячы на ўсё, абвешчаная Дэклярацыя будзе служыць справе праўдзівай незалежнасьці Беларускага народу сваймі хоць толькі і хвармальнымі сьцьверджаньнямі сувэрэннасьці. Прычым трэба падкрэсліць, што і прынятая радакцыя Дэклярацыі Сувэрэнітэту ў бальшыні пунктаў, была зьмененая ў цягу спрэчак у Вярхоўным Савеце, дзякуючы выступам Дэпутатаў Дэмакратычнае Плыні, уносіўшым свае выкляроўваўшыя тэкст — папраўкі, зьмены і дадаткі. Зьніклі зусім пачаткова тырчэўшыя ў праэктнай «Запісцы» Дземіньцея, цынічныя пункты аб спэцыяльных абшарах ў ягонай «Сувэрэннай» Распубліцы Саюзнага Міністэрства Абароны і пад. Прапанова Дэпутатаў Беларускага Народнага Фронту навязаць у Дэкляраціі да поўнага абвешчаньня Незалежнасьці ў Сакавіку 1918 году і надаць Беларускай Дзяржаве назоў «Беларуская Распубліка», СКАСАВАЎШЫ ІМЯ «Савецкая» і «Сацыялістычная» была адкіненая. Як мае выглядаць Сакалоўска-Дземіньцееўская «Сувэрэннасьць» Распублікі паказвае тое, што і дасюль не ўлегалізавана найвялікшую Беларускую арганізацыю, зпалучаючую дзесяткі супалак і гуртоў : 60 тысяч сяброў: Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне». Затое ўлегалізавана і зарэгістравана розныя дробныя гурты — Інтэрфронту, складзеных з наплывовага Расейскамоўнага, або рэнегацкага, тутэйшага насельніцтва і ўсе Польскія супалкі. Пануючая Каманднa-Адміністратыўна-сыстэмная кліка прабуе сувэрынітэт свайго поўнага панаваньня над Беларускім народам удаць нібы ад ягонага імя.

Most Rev. Metropolitan Iziaslav, Primate
Byelorussian Autocephalous Orthodox Church
St. Cyril of Turov Cathedral
401-403 Atlantic Ave., Brooklyn, N.Y. 11217

No.: 68/90/A1 — Date 31 ліпеня, 1990 г.

Грамадзяніну М. Дземянцею, Старшыні
Прэзыдыюму Найвышэйшай Рады (Вярх. Савета) БССР
у Менску

Вельмі Паважаны Спадар Старшыня!

Маем прыемнасьць сьцьвердзіць, што нас дайшла ўзрадаваная вестка аб прыняцьці беларускім парлямэнтам пастановы пра суверэннасьць Беларускай Рэспублікі.

Нашу глыбокую ўдзячнасьць Усявышняму і Ўсемагутнаму Богу мы прынесьлі ў нашых гарачых малітвах за Беларускі Народ і яго прадстаўнікоў, за нашу супольную будучыню ў гэты значны момант нашай гісторыі.

Ад шчырага сэрца жадаем Беларускаму Народу ўсялякай удачы ў наладжаньні свайго дзяржаўна-палітычнага і культурнага жыцьця ў сваёй дзяржаве на дабро ўсіх грамадзян без ніякіх асобных прывілеяў для чужынцаў.

Таксама, вельмі жадаем, каб усебаковая беларусізацыя была прысьпешана ўва ўсіх галінах жыцьця Рэспублікі, ды каб наша старадаўняя беларуская мова стала насапраўды дзяржаўнаю.

Спадзяемся, што нарэшце нашы беларускія гісторыкі напішуць праўдзівую нашу гісторыю, выкідаючы ўвесь фальш чужых гісторыкаў аб нашым народзе. Трэба выявіць усе злачынствы супраць нашага народу на працягу мінулых вякоў і асабліва за апошнія 70 гадоў маскоўскага дамінаваньня.

Маем надзею, што будуць дадзеныя ўсе магчымасьці Беларускай Праваслаўнай Царкве стаць незалежнай – Аўтакефальнай, каб Яна пасьля свайго 1000-годняга юбілею зноў зазьзяла сьветачам Хрыстовай навукі для ўсяго нашага Беларускага Народу.

З малітвамі да Ўсемагутнага Бога за лепшую будучыню ўсяго шматпакутнага Беларускага Народу.

+ Мітрапаліт Ізяслаў
Мітрапаліт Ізяслаў.
Першагерарх Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы.

СА ЗВАРОТУ ТБМ ДА НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАЎ БССР

БЕЛАРУСКАЯ МОВА Ў БЕЛАРУСКАЙ СУВЭРЭННАЙ ДЗЯРЖАВЕ ПАВІННА БЫЦЬ АБАВЯЗКАМ

Становішча з Беларускай мовай ў БССР нягледзячы на папяровае яе ўпраўненьня як «дзяржаўнай», ні трошкі не зьменьваецца да лепшага. Бяззубы Закон і ня можа гэтага палепшыць, тым больш, што выканаўцамі яго маюць быць тыя-ж самыя ненавісьнікі Беларускае мовы, тая кліка, якая дапамагала да яе зьнішчэньня у зусім такі недалёкія часы.

Зрэштай і сам той «Закон» пабудаваны так, што фактычна пазбаўляе Беларускі народ **увесьці абавязак** навучаньня ягоных дзецяў роднае мовы ў школах. Абавязак ужываць Беларускую мову ўва ўсіх грамадзкіх установах і урадах, як звычайна дзеецца ўва ўсіх іншых краінах сьвету. «Дабраахвотнасьць» ўжываньня і навучаньня Беларускае мовы у краіне, дзе амаль 80% насельніцтва прызнаецца, што яно прывучанае нават думаць па Расейску і дзе увесь амаль што дзяржаўны і самаўрадовы апарат, навуковыя установы, ўжываe выключна Расейскае мовы — гэта цынічнае пасьмеxавіска над поўзадушаным народам!

Толькі пазбаўленьня ўлады пануючай над Беларусяй Камуністычнай клікі і ўвядзеньне Закону аб **абавязку** навучаньня Беларускае мовы ўва ўсіх без выключэньня школах Беларускае дзяржавы і Закону абавязкавага ўжываньня Беларускай мовы ўва ўсіх публічных і дзяржаўных установах, прыверне законныя правы Беларускага народу на ягоных нацыянальных абшарах і зробіць яго сувэрэнным.

ВВ

ДЭКЛАРАЦЫЯ

ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ САВЕЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭСПУБЛІКІ

Аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі

Вярхоўны Савет Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі,

выяўляючы волю народа Беларускай ССР,

усведамляючы адказнасць за лёс беларускай нацыі,

пацвярджаючы павагу годнасці і правоў людзей усіх нацыянальнасцей, якія жывуць у Беларускай ССР,

сведчачы павагу да суверэнных правоў усіх народаў Саюза ССР і свету,

лічачы рэспубліку паўнапраўным і незалежным членам сусветнага супольніцтва,

дзейнічаючы ў адпаведнасці з прынцыпамі Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека і іншымі агульнапрызнанымі міжнародна-прававымі актамі,

урачыста абвяшчае поўны дзяржаўны суверэнітэт Беларускай ССР як вяршэнства, ама-

крыніцай дзяржаўнай улады ў рэспубліцы. Яго поўнаўладдзе рэалізуецца непасрэдна і праз прадстаўнічыя органы дзяржаўнай улады.

Права выступаць ад імя ўсяго народа рэспублікі належыць выключна Вярхоўнаму Савету Беларускай ССР.

Артыкул 3

Дзяржаўны суверэнітэт Беларускай ССР сцвярджаецца ў імя вышэйшай мэты — свабоднага развіцця і дабрабыту, годнага жыцця кожнага грамадзяніна рэспублікі на аснове забеспячэння правоў асобы ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Беларускай ССР і яе міжнароднымі абавязацельствамі.

Артыкул 4

Грамадзянства Беларускай ССР з'яўляецца неад'емнай часткай яе

цыі, арганізуе ўласныя падатковую і мытную службы, мае права на стварэнне ўласнай грашовай сістэмы.

Артыкул 6

Тэрыторыя Беларускай ССР з'яўляецца непадзельнай і недатыкальнай і не можа быць зменена або выкарыстана без згоды Беларускай ССР.

Усе пытанні аб граніцах вырашаюцца толькі на аснове ўзаемнай згоды паміж Беларускай ССР і сумежнымі суверэннымі дзяржавамі шляхам заключэння адпаведных дагавораў, якія падлягаюць ратыфікацыі Вярхоўным Саветам Беларускай ССР.

Артыкул 7

На тэрыторыі Беларускай ССР устанаўліваецца вяршэнства Канстытуцыі Беларускай ССР і законаў Беларускай ССР.

Усе грамадзяне і асобы без гра-

Артыкул 9

Беларуская ССР самастойная ў рашэнні пытанняў культурнага і духоўнага развіцця беларускай нацыі, іншых нацыянальных супольнасцяў рэспублікі, у стварэнні ўласнай сістэмы інфармацыі, адукацыі і выхавання.

Беларуская ССР забяспечвае функцыяніраванне беларускай мовы ва ўсіх сферах грамадскага жыцця, захаванне нацыянальных традыцый і гістарычнай сімволікі.

Нацыянальныя, культурныя і гістарычныя каштоўнасці на тэрыторыі Беларускай ССР з'яўляюцца выключна ўласнасцю рэспублікі і яе грамадзян.

Артыкул 10

Беларуская ССР мае права на ўласныя Узброеныя Сілы, унутраныя войскі, органы дзяржаўнай і грамадскай бяспекі, падкантрольныя Вярхоўнаму Савету Беларускай ССР.

"БЕЛАРУСКІ ГОЛАС"
Выдае Фэдэрацыя Вольн. Беларускіх Журналістаў

"BYELORUSSIAN VOICE"
24 Tarlton Rd., Toronto, Canada M5P 2M4
Tel.: 488-0048

Рэдагуе: Радкалегія

Артыкулы падпісаныя прозьвішчам, ініцыяламі ці псэўданімам аўтара, не заўсёгды выказваюць пагляды Рэдакцыі.

«СУВЭРЭННАСЬЦЬ» КАГО?

Муталям зьменьваючаяся палітычная сытуацыя на абшарах Савецкага Саюзу, прымусіла пануючую над БССР Камуна-фашыстоўскую кліку пайсьці на гэткі каркаломны крок, які яшчэ пару месяцаў таму ў зад, быўбы не да памысьленьня гэтым верным лёкаям Масквы. Не гаворачы ўжо аб гэтак званым «эфэкце Доміна», на сьвеце за гэты кароткі працяг часу здарыліся гэткія рэчы, што выбілі з-пад ног гэтай прамаскоўскай мафіі вырадкаў Беларускае нацыі яе апорышча. Ня толькі амаль усе Эўрапейскія Рэспублікі Савецкага Саюзу абвесьцілі сваю сувэрэннасьць, але гэткую сувэрэннасьць абвесьціла сабе і сама Расейская Рэспубліка, ды да таго з Прэзыдэнтам, які ахвіцыяльна выступіў з Кампартыі і належыць да дэмакратычнай плыні. Аказалася, што гадамі гадаваная мрыя Беларускіх халуёў, быць вернай кагортай Крамлёўскай імпэрска-Камуністычнай дэспотыі, трэснула як мыльны балён! І Сакаловы, дземяньцеі і супалка апынулася ў разьбітага карыта! Але не падумайце, што гэтая Вандэя даходзячай эсэсэрыі, наклала сабе пасьля гэткіх «няшчасьцяў» на шыю пятлю. Трэба прызнаць, што манэўранасьць за гады панаваньня вырабілася у іх не абыле якая!

Восьжа павярнуўшы на 180 градусаў /бо іншага выйсьця і не было!/, яны за прыкладам амальшто ўсіх іншых Саюзных Рэспублік, ўносяць на разгляд свайго Вярхоўнага Савету прапанову Дэкляраціі аб Сувэрэннасьці БССР! Страціўшы Маскву як свае дасюлешняе аперце, яны перахапіўшы ад патрыётаў іхны дэвіз Сувэрэннай Беларусі, падмяняючы яго «сувярэннасьцяй» гэтага абкарнанага камуністычнага твору — «бэсэсэрыі», спадзяючыся і далей панаваць /на гэты раз самадзельна, бо ў Маскве аб'явіліся дэмакраты з Елцыным/. Яны паўтараюць, як і ў Украінскай Дэклярацыі, амаль даслоўна пункты Дэклярацыі Сувэрэннасьці, але ў адрозьненьне ад Украінскіх Камуністаў, якіх такжа бальшыня ў Вярхоўнай Радзе Украінскай ССР і якія прынялі Дэклярацыю аб «Сувэрэннасьці Дзяржаўнай Украіны», Беларуская-ж мафія азаглавіла сваю Дэклярацыю аб Сувэрынітэце не Беларусі, але «Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі».

Калі Украінская Дэклярацыя аб Сувэрэннасьці гаворыць аб «Самавызначэньні Украінскай Нацыі», сакалоўска-дземяньцееўская «Дэкляацыя» гаворыць аб «Грамадзянстве Беларускай ССР, якое зьяўляецца неад'емнай часткай яе сувэрынітэту». У Дэклярацыі ўстаўлена пункт «неадкладна прыступіць да разпрацоўкі Дагавору аб Саюзе Сувэрэнных Сацыялістычных Дзяржаў, інакай кажучы прапанова: замяніць хіба толькі адну апошнюю літару ў сёньняшнім тытуле Савецкага Саюзу — з СССР на СССД! Прычым у адрозьненьні ад сёньняшняй хвормы паллеглясьці Маскве, кожная пануючая ў Рэспубліках Саюзу кліка, мела-б большую самастойнасьць, а для Беларускага народу далейшая загібель.

Таму ня дзіва, што Народныя Дэпутаты — сябры Народнага Фронту, вустамі свайго правадыра асьветчылі, што ўстаўленьне пункту з патрабаваньнем утрыманьня Савецкага Саюзу — гэта ўкладаньне сабе галавы ў пятлю і пратэстуючы проціў ўвядзеньня да Дэклярацыі гэткіх пунктаў Дэпутаты Вярхоўнага Савету ад Народнага Фронту пакінулі Залю Паседжаньняў Вярхоўнага Савету БССР і не бралі удзелу ў галасаваньні над Дэклярацыяй, хоць бралі перадтым удзел у дыскусыях над Дэклярацыяй і гэты ўплыў на тэкст некаторых пунктаў выразна бачны.

Беларускі Народны Фронт падаў альтэрнатыўны праэкт Дэклярацыі аб Сувэрынітэце Беларусі, за каторы выказалася 47 Дэпутатаў. Падчас галасаваньня за Дзяменьцеўска-сакалоўскі праэкт Дэклярацыі галасавала 230 Дэпутатаў. Усе хто быў проці, пакінулі залю. Іх разам з наагул непрысутнымі на Сэсыі было 120 асоб, гэта больш чым 1/3 ўсіх Дэпутатаў Вярхоўнага Савету!

І ўсё-ж прыняцьце, хоць і гэтак скалечанай Дэклярацыі аб Сувэрынітэце, — прынятай не таму, што яна была патрэбная пануючай кліцы, а таму што да гэтага змусілі абставіны ў той частцы сьвету, — гэта крок наперад ў станаўленьні прышлай незалежнай Беларускай Дзяржавы. Кліка пазбаўленая падтрымкі Масквы, калі там ўсталюецца дэмакратычны лад, — доўга сама не ўтрымаецца на Беларусі, бо як Беларускі народ не забіты і абязьволены за больш 7 дзесяткаў гадоў панаваньня Чырвонае чумы, ён ў сяньняшнія часы ўмоўнай паўсвабоды, будзе штораз адходзіць са стану летаргіі, усьвядамляючы свае жахлівае становішча і вінавайцаў гэтага стану. Залушыць гэтае прабуджэньне можна толькі крывёю, новай сталінщчынай. А на гэтае ўжо запозна! Імпэрыя валіцца! А з ёй прыдзе канец сталінскім пацыробкам, пануючым над Беларусяй!

Ліпічанскі

ПАНІХІДА ПА ЗАМАРДАВАНЫХ АХВЯРАХ КАМУНІСТЫЧНАГА ПАНАВАНЬНЯ У КУРАПАТАХ

НА МЕСЦЫ АХВЯРНЫМ...

Ізноў—Курапаты.
Ізноў—Курапаты.
Правалы ў зямлі
і крутыя груды.
Мінулае нам наступае на пяты,
з бяспамяцтва вырвацца
клічуць Дзяды.
І сталыя леты,
і юныя вёсны
Цякуць пад карэннем
барвовыя рэ[кі],—
не бачыць хіба што тушок
сл[япы].
якія пакутнікам выпалі здз[екі],—
шкілеты маўчаць
і маўчаць чар[апы].
І толькі дак[о]р у застылых
паглядах,
што спаць нам спакойна датуль
не дадуць,
пакуль сталіністы
сядзяць на пасадах
і сыта—
на пенсіях—
каты жывуць.
На нашай зямлі—
тут і там Курапаты.
А нехта яшчэ замятае сляды.
Мінулае нам наступае на пяты,
з бяспамяцтва вырвацца
клічуць Дзяды.

Артур ВОЛЬСКІ.

ВАСІЛЬ БЫКАЎ АБ ДЭКЛЯРАЦЫІ «СУВЭРЭННАСЬЦІ»

Прыняцьце, ці не прыняцьце яе па сутнасьці нічога ня можа зьмяніць у жыцьці Рэспублікі... у нашай Канстытуцыі са Сталінскіх часоў красаваліся бліскучыя артыкулы аб правах Грамадзян... Але на працягу дзесяцігодзьдзяў... жылі не па Канстытуцыі — жылі па параграфах чарговых пастаноў, дырэктыў, па званках начальства. Менавіта яно — начальства ўсіх рангаў, вызначала палітыку, эканоміку, быт, а нават мараль грамадзтва...

... Што практычна азначае заключная частка артыкулу 10-га аб безьядзернай зброі? Ці можа цяперашняе Кіраўніцтва Рэспублікі дамагчыся таго, каб ня толькі ліквідаваць, а хоць бы зьменшыць колькасьць Ракетных Базаў — на адну-дзьве адзінкі? Хоць бы на тую паблізу Менску, якая кожнага дня пагражае Сталіцы ня меньшымі вынікамі, чым Чарнабыль. Як цяпер, так і пасьля заключэньня Саюзнага Дагавору, гэтае пытаньне будзе цалкам ў кампэтэнцыі Міністэрства Абароны СССР...

У сучасных умовах у Беларусі, манапольнасьць КПБ застаецца рэальнасьцю, якую яна не зьбіраецца ўсур'ёз парушаць. Наадварот, як сказаў у сваім інтэрвью газэце «Праўда» Я.Я. Сакалоў, Партыя «избрала свой путь і идёт па нему, не сворачивая...»

НЕ СУВЭРЫНІТЭТ БЕЛАРУСІ, АЛЕ СУВЭРЫНІТЭТ ПАНУЮЧАЙ КАМУНІСТЫЧНАЙ АНТЫБЕЛАРУСКАЙ АЛІГАРХІІ!

Па старому Камуністычная кліка, змайстраваўшая «выбары» ў Вярхоўны Савет БССР і абсадзіўшая яго ў 86% Камуністамі-партыйцамі, пад шыльдай «Беларускай Рэспублікі» праводзіць і далей антыбеларускую палітыку — зьнішчэньня Беларускага народу як самадзельнай Нацыі. У «сувэрэннай» Беларускай Рэспубліцы, ўсё яшчэ «нелегальныя», ня дапушчаныя да рэгістрацыі, амаль усе Беларускія нацыянальна-народныя арганізацыі. Да гэтае пары адмаўляецца рэгістрацыя гэткай народнай арганізацыі, як «Мартыралёг Беларусі», маючы на мэце ўшанаваньне мільёнаў ахвяр Камунізму, да гэтай пары не «улегалізавана» найвялікшую Беларускую арганізацыю Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне», маючы 60 тысяч сяброў і выбарных Дэпутатаў ў Вярхоўным Савеце БССР /27 Дэпутатаў/. Не залегалізавана нават гэткая арганізацыя як Беларускае Краязнаўчае Таварыства!

Ніжэй мы падаём Адкрыты Ліст гэтага Т-ва да Вярхоўнага Савету.

Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная Царква
КАНСЫСТОРЫЯ

РЭЗАЛЮЦЫІ IУ САБОРУ СЬВЯТОЕ
БЕЛАРУСКАЕ АЎТАКЕФАЛЬНАЕ ПРАВАСЛАЎНАЕ ЦАРКВЫ
No. 26-28 травеня 1990 г. у саборы [illegible]
у Брукліне, Нью Ёрк, ЗША.

№1 У 1990 г. спаўняецца роўна 10 гадоў, як [illegible] у Амэрыканскіх Парафіях Беларускае Аўтакефал[ьнае] [illegible] Царквы. Пад узьдзеяньнем варожых сілаў сунт адным [illegible] рацы свайго П[раўдзівага] Епіскапа і Першаіерарха [illegible] рэўся на ўсю Амэрыканскую Эпархію ў форме заколату [illegible] Сьвятая Царква ня можа вярнуцца да спакойнага [illegible]. Нам ведама, што й паглыбленьні гэтага заколату ў нас зацікаўлены варожыя дзейнікі нятольні Масквы, але і Ватыкану. Наша грамадзтва тут усё яшчэ ў гэтым непастаткова асьвядамлене, што для гэтых дзейнікаў магчымасьці ня толькі паглыбляць заколат, але і прадаўжаць яго на нашу агульную некарысьць.

Сабор заклікае ўсіх людзей добрае волі і моцнай веры [illegible] і няўтомна прапаваць дзеля нармалізацыі жыцьця ў нашай дарагой Царкве, і ліквідацыі прычынаў заколату ды павароту да нармальнага стану.

Нашы працаўнікі крывадушна клічуць, каб вынясьць справы з судоў, але гэта толькі памога ім заманацаваць і прадаўжаць заколат. Справы папалі ў суды не з віны Царквы, а па прычыне зробленых праступкаў і парушэньня закону.

З добрай воляй і са Сьвятым Імям Хрыста-Збаўцы ў сэрцах нашых, мы пераадолім усе варожыя махінацыі і працярэбім дарогу да лепшай будучыні нашае роднае Царквы, а з Ёй і ўсяго нашага шматпакутнага Беларускага Народу.

No. 2

Да доўгай лісты маскоўскіх праступкаў супраць Беларускага Народу ды нялюдзкіх зьдзекаў над ім, у 1986 г. далучыўся яшчэ адзін, ужо зусім новы, маднэрны - выбух на атамнай электрастанцыі ў Чарнобылі на Ўкраіне, блізка паўдзённай мяжы Б.С.С.Р. З усяго, што дайшло да нашага ведама з пашкоджаных гэтай "аварыяй" прастораў беларускай зямлі, вынікае нязьбіта, што людзі нашыя там апынуліся ў цяжкіх абставінах і ў патрэбе неадкладнай дапамогі, з якою Савецкія Ўлады зусім не сьпяшаюцца.

У гэту пару вялікага крызысу ўсей чырвонай імпэрыі, наша грамадзкасьць у БССР ня можа здабыцца на ўсебаковую помач пацярпеўшым ахвярам катастрофы ў патрэбным маштабе.

Мы, беларусы ў вольным сьвеце, ня можам ухіляцца ад вялікае маральнае адказнасьці і ў гэтай важнай справе. Кожны, кожная з нас хай зробіць, што дыктуе ўласнае сумленьне. Ахвяры можна пасылаць на адрас:
BAOC-Chrnobyl
401 Atlantic Avenue
Brooklyn, New York 11217
USA

Рэзалюцыя № 3

Мы ўдзельнікі IУ Сабору Сьвятое Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы, разгледзеўшы нязначны фінансавы стан нашае Царквы знаходзім неабходным зьвярнуцца з просьбай да (сумленных) ўсіх вернікаў і прыхільнікаў нашае Царквы за фінансавай дапамогай, без якое Царква ня можа належна выконваць сваіх абавязкаў.

Вашая шчодрая ахвяра дапаможа нашай Царкве ў працы на славу Богу, на дабро Царквы, радасьць і гонар усяму нашаму паняволенаму Беларускаму Народу.

АСЬВЕДЧАНЬНЕ

Умысны падпал і зьнішчэньне Праваслаўнай Царквы на сьвятой Гары Грабарцы — Цэнтры Прошчаў Беларускага насельніцтва Беласточчыны, як прадтым спаленьня Цэркваў ў Жчне, Крушынянах, Клейніках і Чыжах, так і нядаўні падпал Праваслаўнай Царквы ў Нарве — гэта працяг няспынных спробаў тэрору і застрашваньня аўтахтоннага Беларускага насельніцтва Падляшша з боку нацыяналістычных Польскіх колаў, тых самых, якія яшчэ ў 1945 годзе вырэзвалі рукамі сваіх згрупаваньняў цэлыя Беларускія вёскі, каб змусіць іншых да высяленьня з родных земляў у Савецкі Саюз, або прыняць каталіцызм, што была зьвязана з вырачэньнем свае мовы і культуры, ды станьня «палякамі».

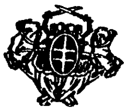
Новая хваля нацыяналістычных цкаваньняў Беларускага насельніцтва Беласточчыны, якая яшчэ ўзмоцнілася цяпер, нажаль ня выклікае аніякага процідзеяньня сяньняшняга Дэмакратычнага Ураду Польшчы, злашча ў асобах ягоных мясцовых прадстаўнікоў, ані прадстаўнікоў пануючага Рыма-Каталіцкага Касьцёлу, што ёсьць недапушчальным у прававой дзяржаве.

Камітэт Вольнае Беларусі заклікае Урад Рэчыпаспалітае Польскай неадкладна прыняць адпаведныя меры дзеля спыненьня нацыяналістычнага тэрару супроць аўтахтоннага Беларускага насельніцтва Беласточчыны і ягоных сьвятыняў.

Камітэт Вольнай Беларусі

ЗОНА ЭКАЛЯГІЧНАГА БЕДЗТВА

Вярхоўны Савет БССР абвесьціў Беларускую Рэспубліку «Зонай Экалагічнага Бедзтва». Аднак гэта толькі словы! Дзеля таго, каб ўрухоміць асновы гэтае пастановы, патрэбнае, каб гэтае прызнала Арганізацыя Аб'ядналых Нацыяў, што дало-б і міжнародную дапамогу ратаваньня наступстваў Чарнобылу.

АСЬВЕДЧАНЬНЕ

Вітаючы Дэклярацыю аб Сувэрынітэце Беларускай С.С. Рэспублікі, прынятай Найвыжэйшай Радай 27-га ліпеня 1990 году, як першы крок на шляху да ўрэчаісьненьня Незалежнасьці Беларусі і вызваленьня Беларускага Народу ад каляніяльнай падлеглясьці, мы верым, што Беларусь станецца вольнай і незалежнай дзяржавай ў шэрагу Вольных Дзяржаваў Эўропы.

Няхай Жыве Вольная,
Незалежная Беларусь!

КАМІТЭТ ВОЛЬНАЕ БЕЛАРУСІ

«НАШАЕ СЛОВА»

Як ужо падавалі: у сакавіку гг. пачаў выходзіць месячнік Таварыства Беларускай Мовы, заложанага летась — «Нашая Мова». У нумары 2 «Нашага Слова» за красавік сёлеташняга году зьмешчаны зацемкі У. Слабіна з г. Гомлі. «Незразумела, крыўдна і страшна»... Аўтар піша: мне не зразумела, чаму на ўвесь гарадок існуюць толькі дзьве беларускамоўныя шыльды — на чыгуначнай станцыі, ды на будынку радакцыі... Мне не зразумела, куды падзеліся беларускамоўныя ўказальнікі населеных пунктаў, што існавалі ў 70-ыя гады? На ўвесь раён ёсьць адзін указальнік «Віцебская вобласьць» на шэрай пліце на мяжы БССР і РСФСР... Мне не зразумела, чаму я, грамадзянін БССР, не магу ў сваім горадзе набыць і адправіць паштоўку, ці канверт, або тэлеграму па-беларуску... Мне не зразумела, чаму ў трыццацітысячным беларускім горадзе няма ніводнае беларускай школкі?.. Мне крыўдна, што школьны настаўнік беларускае мовы, за адну і тую-ж колькасьць гадзін зарабляе меньш за свайго «рускамоўнага» калегу. І гэта няўмольны і ганебны факт... Мне крыўдна, што мы ўсё яшчэ вывучаем гісторыю БССР па нікчэмнаму падручніку Абэцэдарскага, засвойваем яго хлусьлівыя стэаратыпы і, як вынік ня ведаем уласнай багатай гісторыі... Восьжа ня гледзячы на прыняты Закон аб дзяржаўнасьці Беларускае мовы і іншыя папяровыя пастановы, як бачым нічога на бацькаўшчыне не палепшваецца і не палепшае пакуль да ўлады не прыдзе Беларускі народ, скінуўшы пануючу дагэтуль там Камунафашыстоўскую русафільскую мафію.

«Нашая Мова» падае шмат цікавых вестак і разважаньняў аб Беларускай мове і прыдасца кожнаму Беларусу на эміграцыі, каму доля бацькаўшчыны і свайго народу не абыякавая. Часапіс да нас даходзіць. Вось ягоны адрас: СССР-**БССР, 220005 Мінск. Румянцава 13,** «Родная Мова». Становішча роднае мовы на бацькаўшчыне акрэсьлівае тыраж воргану Т-ва Беларускае Мовы: — ўсяго 10,000 паасобнікаў на 10 мільёнаў Беларусаў! А ўжо няяк воргану Таварыства, дбаючага аб Беларускай мове, прытрымоўвацца накінутага для асыміляцыі Беларусоў — калечачага Беларускую мову правапісу, злашча выкіненьня мягкага знаку, зразумела без параборшчваньняў др. Янкі Станкевіча з ягоным «зь» ў прыстаўцы, як пачала ўжываць частка эміграцыі.

Трэба прывітаць стварэньне Таварыствам адумыснай Камісыі па Сувязях з Суайчынньнікамі за Межамі Рэспублікі. Трэ' спадзявацца, што ня толькі на тэрыторыі СССР, але і ўва ўсім вольным сьвеце.

СУПАЛКІ ТБМ ЗА МЯЖОЙ

/паводле «Нашага Слова»/

Т-ва Беларускай Культуры імя Францыска Скарыны ў Маскве

Крымская Сябрына Беларусаў імя Максіма Багдановіча

Беларускае Культурнае Т-ва ў Кохтля Ярве /Эстонія/

Ленінградскае Т-ва Беларускай Мовы імя Ф. Скарыны

Беларускае Культурнае Т-ва «Грунвальд» ў Таліне /Эстонія/

Сябрына «Беларусы Сыбіры» ў Новасыбірску

Т-ва Беларускай Культуры «Сьвітанак» Ў Рызе /Латвія/

Беларускае Культурнае Т-ва «Сябрына» ў Вільні

Т-ва Беларускай Мовы імя М. Багдановіча ў Запарожжы /Украіна/

Таварыства Беларускай мовы ў Беластоку /Польшча/

Беларускае Зямляцтва «Суродіч» ў Якуцку /Якуцкая Рэспубліка/

Т-ва Беларускай Мовы ў Вялкабрытаніі /Лондан/

Беларускае Т-ва ў Ляпляндыі — Мурманск

СТЭНД ЭТНІЧНАЙ ПРЭСЫ Ў ПРЭС КЛЮБЕ ПАДЧАС МІЖНАРОДНАГА ФЭСТУ «КАРАВАН» Ў ТАРОНЦЕ

НАЦЫЯНАЛІСТЫЧНЫ ШАЛ НА ЗЯМЛІ БЕЛАРУСАЎ ПАД ПОЛЬШЧАЙ

Аўген Чыквін, пасол да Польскага Сойму з Беласточчыны, ў сваім асьведчаньні, складзеным у Сойме падае: 12-га ліпеня даканана злачыннага падпалу Царквы на Праваслаўным Сьвятым Мейсцы — Сьвятой Гары Грабарцы, 29 сакавіка падпалена Праваслаўную Царкву ў Кракаве, 12-га красавіка падпалена Царкву ў Нарве, 17-га красавіка зьбяшчэшчана іншае Сьвятое мейсца Праваслаўя: Капліцу ў Крыначчы каля Гайнаўкі. На працягу апошніх некалькі гадоў згарэлі Цэрквы ў Клейніках, Чыжах, Ячне, Крушынянах, два разы падпальвана новабудаваную Царкву Сьв. Духа ў Беластоку.

Пасол сьцьвярджае, што да Ўладаў ужо два разы зварачваліся прадстаўнікі Нацыянальных Мяньшынь, але без выніку! Пасол Аўген Чыквін дамагаецца звароту будынкаў Праваслаўнаму Манастыру ў Супрасьлі, забраных ад яго яшчэ Камуністычнымі ўладамі, але і не зварочваных і сяньня Дэмакратычным Урадам Польшчы.

ЯНЫ ЎСЕ НЯ ТОЛЬКІ НЕ ГАВОРАЦЬ ПА БЕЛАРУСКУ, АЛЕ І ДУМАЮЦЬ ТОЛЬКІ ПА РАСЕЙСКУ!

/С. Дубавец- «Родная Мова»/ ... Штодзенная Абласная, партыйная газэта «Гомельская Праўда» /можна — «Віцебскі Рабочы», можна — «Магілёўская Праўда»/ 40 работнікаў гэтай газэты ніколі не гаворань і ня думаюць па Беларуску. Пішуць, адразу перакладаюць сябе з рускай мовы, альбо перакладае машыністка, якая таксама ніколі ня думае і не гаворыць па-Беларуску /Аўтарытэт у спрэчных сытуацыях — Руска-Беларускі двутомнік, дзе Рускае слова, як правіла, перакладаецца двумя словамі Беларускім і трасянкай... Тое самае ў Рэспубліканскіх газэтах і ў раёнках. Тое самае на радыё і тэлевізыі. Тое самае на БЕЛТА... /тэлеграфічная агенцыя/.

НЬЮЁРСКІ «ВАСІЛЁК» НА БЕЛАРУСІ

Гурток Беларускае Мастацкае Самадзейнасьці «Васілёк», які на запрошэньне Т-ва «Радзіма» наведаў БССР, даў там 10 канцэртаў, у тым два ў Менску, цёпла прыманыя мяйсцовымі жыхарамі. У паездцы на Беларусь узяла удзел 17 сяброў Гуртка на чале з ягонай заснаўніцай Алай Орсай-Рамана і шасьцёх студэнтаў з Беласточчыны з-пад Польшчы, якія бралі удзел летась у выступах «Васілька» на Беласточчыне. «Васілёк» прывез і перадаў ахвярам Чарнабылю 400 кіляграмаў лекаў.

З ДЭКЛЯРАЦЫІ ПРЫНЯТАЙ НА КАНФЭРЭНЦЫІ БНФ Ў МЕНСКУ

За год, што мінуў пасьля Ўстаноўчага зьезду БНФ «Адраджэньне», эканамічная, палітычная і грамадзкая сытуацыя ў Рэспубліцы пагоршылася. З паліц магазынаў зьнікаюць апошнія спажывецкія тавары, інфляцыя ператварыла грошы ў паперу. Апарат камуністычнай партыі ў Беларусі бяссэнсоўнай упартасьцю зацiскае гайкі, зьдзекуецца з плюралізму, галоснасьці і дэмакратыі. За год ня быў надрукаваны ніводзін афіцыйны дакумэнт БНФ.

Але затое быў прыняты антыдэмакратычны закон аб выбарах, што дазволіў партапарату ў чарговы раз фактычна захапіць уладу, паколькі склад абранага Вяхоўнага Савету БССР і мясцовых Саветаў не адлюстроўвае рэальных суданосін палітычных сілаў і памкненьняў беларускага народу.

Да сёньняшняга дня ня робіцца нічога рэальнага для выратаваньня беларускага народу ад наступстваў Чарнобыльскай катастрофы.

Лідэры партыйнай мафіі хутка ператвараюцца ў лідэраў новай савецкай буржуазіі.

Улады старанна ўмацоўваюць рэпрэсійны апарат — пракуратуру, суды, міліцыю. Захоўваюць свае незаконныя прывілеі. Мацуюць кругавую паруку — старанна выгароджваюць і апякаюць сваіх прадстаўнікоў, якія даўно страцілі народны давер.

Такія паводзіны сьветчаць аб канчатковай страце партыйнымі ўладамі здаровага сэнсу. Гэтым тлумачыцца зьяўленьне ультыматуму да свабоднай Літвы. Гэтым тлумачыцца пасьпешлівая рэалізацыя «незалежнасьці» пасьля атрыманьня загаду з Масквы. Сьпісваючы сваю «дэклярацыю» з праграмных дакумэнтаў БНФ, старшыня М. Дземяньцей і ягоныя памагатыя забыліся на тое, што незалежнасьць несумяшчальная з таталітарызмам.

Але спыніць рух гісторыі немагчыма. Крах таталітарнай партыйна-бюракратычнай сыстэмы непазьбежны. Супрацiўленьне яе апалягетаў, стаўленьнікаў толькі пагаршае становішча беларускага народу, нясе яму новыя беды і пагрозу нацыянальнай катастрофы.

ПОЛЬШЧА ВІТАЕ СПРОБЫ ДА НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ БЕЛАРУСІ

З нагоды прыняцьця Вярхоўным Саветам БССР Дэклярацыі аб Сувэрынітэце Рэспублікі, Польскі Сэнат прыняў адумысны Зварот да Беларускага Народу, вітаючы імкненьні Беларускага народу да незалежнасьці, ды дакляруючы навязаньне далейшых суадносін між Польскім і Беларускім народам, як вольныя з вольнымі. Зварот Сэнату Рэчыпаспалітай дэкляруе:

Стоячы на пазыцыі права да самавызначэньня, з радасьцю вітаем абвешчаную 27-га ліпеня 1990 г. Дэклярацыю аб Дзяржаўным Сувэрынітэце Беларусі — выяў імкненьня Беларускага народу да незалежнасьці.

Палякі, для якіх свабода і незалежнасьць Бацькаўшчыны зьяўляюцца аснаўнымі вартасьцямі, поўнасьцю разумеюць гэты важны момант ў гісторыі Беларусі — суседа, з якім жадаем жыць як роўныя і блізкія народы. Па абодвы бакі нашае мяжы жывуць грамадзяны, якія паходзяць з Польскага і Беларускага народаў. Маем надзею, што нашае сужыцьцё будзе складацца згодна з найлепшымі традыцыямі супольнай гісторыі, якія адзначаюцца талерантнасьцяй і сужыцьцём шматлікіх культур.

ПАЧЫНАЮЦЬ ВАЛІЦЬ ПОМНІКІ ГАЛОЎНАГА ПАЛАЧА!

Па ачышчэньні ад помнікаў Леніну, якія прымусілі паставіць усюды Сав. акупанты ў краінах Усходняй Эўропы, прыйшла чарга і на сам Савецкі Саюз. Пастановай Гарадзкіх уладаў, зьнятыя помнікі Леніна ў Коўне і Шаўлях у Літве, у Тарнопалі і ва Львове на Зах. Украіне, ў розных мяйсцох Арменіі. На аграмадным помніку Леніна ў Петрапаўлаўску на Камчатцы зьявіўся выпісаны алейнай хварбай напіс: Палач! Дэмакратычныя Дэпутаты Масквы выкінулі пагрудздзя гэтага палача з фойе залі паседжаньня ў Горсавеце.

Ihor Broda

In defence of multiculturalism

In recent months multiculturalism has come unde· at··k by several prominent individuals, politicians and the media. A recent Angus Reid poll says that Canada is on the brink of a backlash against multiculturalism and that 59% of Canadians want ethnic minorities to abandon their customs and language and become "more like most Canadians". It is clear that multiculturalism remains a misunderstood concept. Unfortunately, an analysis of critics' arguments shows their understanding of multiculturalism to be shallow, uninformed, biased and based on fallacies. Ethnic Canadians who criticize multiculturalism often do so because they seek acceptance by those they perceive to be mainstream Canadians. Many mainstream critics are prejudiced people who attempt to hide their racial and ethnic prejudices by criticizing multiculturalism instead of coming right out and expressing their concerns about the racial makeup of Canada.

Ukrainian Canadians were the prime proponents of multiculturalism and former Prime Minister Trudeau proclaimed Canada to be officially multicultural in October, 1971 at the Ukrainian Canadian Congress in Winnipeg. Our community therefore has a special duty to defend the idea of Canada as a multicultural nation, in which all Canadians are equal and entitled to preserve and develop their own respective cultural and linguistic heritages. We must not sit back and let unfounded criticism of multiculturalism get out of hand and lead to the demise of this idealistic concept nor should we by our silence condone racism and ethnic discrimination.

Let me deal with some of the prevalent fallacies regarding multiculturalism:

Fallacy #1 – *Government created multiculturalism and if government abandoned this idea then we could all just be "Canadians".* Multiculturalism was not created by government. Canada's people are from diverse origins and Canada's culture is similarly diverse. Describing Canada as a multicultural country is merely stating reality. Ethnic groups and organizations existed before official multiculturalism and will continue to exist if official multiculturalism is abolished. Canada is a free country and people will exercise their freedom of choice to be who they are, to associate with whom they wish, and to teach their children whatever language they choose, whether government officially approves or not. In a free country it is impossible and undesirable to force people to assimilate and to conform to some officially sanctioned definition of "Canadianism". No one has yet come up with a universally accepted definition of "Canadian". The freer the country, the broader the definition. The more varied the culture, the richer and more interesting it is.

Fallacy #2 — *Huge sums of taxpayer's money are spent supporting multiculturalism.* Almost 10 million Canadians are of origins other than British or French and this is close to 38% of Canada's population. Despite this, federal multiculturalism spending is only $46 million or less than .04% of the entire federal budget. Alberta's multicultural spending is only $2.5 million or less than .03% of the entire provincial budget. These amounts pale in comparison to what both levels of government spend on bilingualism, the CBC, Canada Council and other cultural funding. Multicultural programs are greatly underfunded, and "third force" Canadians are not getting their fair share of cultural tax dollars.

Fallacy #3 — *Multicultural spending is a waste of money, artificially supports non-Canadian cultures and provides no benefits.* While it is true that much government spending is foolish and wasted, this cannot be said about multiculturalism spending. A large part is used for educational purposes and in most cases grants form only a small part of the total cost of a particular project. Grants act as a stimulant and combined with the grantee's own funds allow many worthwhile projects to proceed. There are economic spin-offs to this funding, as jobs are created and economic activity takes place which otherwise might not take place. In 1989 Edmonton's Heritage Festival received only $15.000 from Alberta's government and 400,000 people attended the two-day Festival. This is only one example of Canadians getting a "bigger bang for their buck" through multicultural spending. Mainstream recipients of cultural grants would be hard pressed to show they provide equivalent value for the grants they receive. It should be remembered that multicultural funding goes to Canadian taxpayers not foreigners who reside outside Canada.

Fallacy #4 — *Multiculturalism causes disunity, drives Canadians apart, isolates and ghettoizes third force Canadians.* Those that believe this never provide any concrete evidence to support their beliefs. Forced assimilation would create disunity, hostility and erode the freedom of Canadians. Canadians should have the freedom to choose to which church, organizations, clubs and groups they will belong. Many first generation Canadians (immigrants) may choose to socialize exclusively within their own ethnic groups. Second generation Canadians who choose to preserve their linguistic and cultural heritage are overwhelmingly integrated into Canadian society and in truth are "bicultural Canadians" who feel comfortable in mainstream Canada as well as within their own ethnic group. Although 4 million Canadians were born outside Canada, only 300,000 Canadians cannot converse in either English or French. Most of these are immigrants who came to Canada later in life or lived in isolated areas. If some people choose to live in ghettoes or speak in non-official languages to their children, then surely that is their right. In fact, most third force Canadians are fully integrated but not assimilated; usually wear the same clothes, eat similar foods, watch the same American TV programs and have their brains numbed by the same professional sports, as does your average "Canadian". What makes them slightly different is internal rather than external.

Fallacy #5 — *Multiculturalism is only a tool for politicians to buy votes.* Undoubtedly, many politicians have abused taxpayer's money to buy votes and this is not confined to multicultural spending. The fact that politicians may abuse cultural grants does not make the ideal of multiculturalism bad — it is the politicians who abuse grants, not the policy, which should be thrown out. Those who believe the votes of third force Canadians can be bought by the paltry sums spent on multicultural grants are not only condescending, but show their ignorance of universal human nature. Ethnics vote like everyone else, being swayed primarily by the politician or party they perceive will best serve their economic interests.

Multiculturalism means different things to different people. Those who are the strongest advocates of this ideal understand that the intent of it is to promote equality, to help people integrate but not assimilate, to let people be who they are and feel good about themselves, to foster tolerance and understanding, to overcome prejudice and discrimination, to create better citizens and to crate a just, equitable and stronger Canada. These are worthy goals and ideals. If multicultural policies and programs have been unsuccessful in attaining these goals then surely it is not the fault of the concept, but rather the fault of the implementers of the policy who have not devoted sufficient resources, nor taken multiculturalism seriously enough to make it work. Canadians would be well advised to criticize the implementers of rather than the ideal of multiculturalism.

УСЯЛЕНСКІ ПАТРЫЯРХ ДЫМІТАР ПЕРШЫ Ў ЗША

Усяленскі Патрыярх Канстантынопальскі — Дымітар Першы, наведаў ў Ліпені гг. Злучаныя Штаты Амэрыкі, дзе візытаваў свой Экзарх, складзены з Грэцкай Епархіі і розных паасобных Царкоўных груп, якія знаходзяцца пад амафорам Усяленскае Патрыярхіі Канстантынопальскае, у тым і Беларускае. /Саўт-Рывэр, Чыкага і іншыя/. 13-га ліпеня з нагоды прыбыцьця Ўсяленскага Патрыярха адбылася Ўсеправаслаўная Патрыяршая сьв. Вячэрня ў Грэцкай Катэдры сьв. Тройцы з 8-мі сьвятарамі розных нацыянальных груп, якія пад Амафорам Патрыярха.

УЦЯКАЮЦЬ З ПАРТЫІ

Камуністычная газэта з Менску «7 Дней» падае, што напачатку гэтага году пакідала Кампартыю Беларусі больш чым па 1000 чалавек ў месяц! /За першыя тры месяцы 1990 году — 3,198 асоб/.

НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ ПАМЁР КАСТУСЬ СІДАРОВІЧ

На Беласточчыне памёр калішні выдатны Беларускі дзеяч Кастусь Сідаровіч — сябра Заходня Беларускага Таварыства Беларускае Школы і Грамады.

ДАЖЫЛІСЯ! ЦІ ХУТЧЭЙ ІХ ДАЖЫЛІ!

Менская прэса падала, што ў гэтым годзе Менск пазастаўся зусім без гародніны. Ані капусты, ані морквы, ані іншай народніны. Прычына: слаўныя, ўсьцяж выхваляныя Камуністычнай клікай пануючай ў БССР саўхозы не маюць магчымасьці сабраць ярыну з палёў і гародаў, бо няма каму ў гэтым годзе зьбіраць. Перадтым зганяна прымусам на калхозныя палі гарадзкую моладзь, школьнікаў, студэнтаў, работнікаў, настаўнікаў. У гэтым годзе прышлося прымус зьняць. Вынік — няма ярыны, яна гніе на палях, або зарасла зельлем. Але барані Божа падзяліць зямлю сялянам на ўласнасьць! Дзе-ж падзеліся-б ўсе гэтыя: Дырэктары, Прадсядателі і іншая камуністычная пламета паразытаў, седзячых на сялянскай шыі?

ШТОГОДНЯЯ ПАНІХІДА ПА ЗЬНІШЧАНЫХ У РАЙСКУ

16-га чэрвеня адбылася Паніхіда па зьнішчаных жыхарох Райска на Беласточчыне Немцамі падчас апошняе вайны. Зьнішчаныя былі ўсе і мушчыны і жанчыны і дзеці. Карэспадэнт «Нівы» з нагоды сумнай гадавіны дадае: ... гібелі нашай хацелі ня толькі «рыцары» з Тэўтонскімі крыжамі, але і пазьнейшыя, Польскія «рыцары» з рынграфамі з выявай Божае Маці на шыях. Так сама палілі... Беларускія вёскі і забівалі іх жыхароў. Адны і другія паказалі... зьвярыны падыход да іншай нацыі...

ВУНІЯЦКІ ЭКЗАРХАТ НА БЕЛАРУСІ?

У сваім пляне прыстаўленым Папе Рымскаму Украінскімі Ерархамі ў Рыме аб структуры адноўленай на Украіне Украінскай Вуніяцкай Царквы, ёсьць прадугледжана стварэньне адумысных «Экзархатаў» на тэрыторыі СССР, як гэта «рабіў» слуга Божы Андрэй Шэптыцкі». Як вядома, Мітрапаліт Ільвоўскі Андрэй Шэптыцкі па захопе Камуністамі Заходняй Украіны патаемна высьвяціў Вуніяцкага Экзарха для Беларусі, зьнішчанага пасьля Немцамі. Такім чынам трэ'мяркаваць, што гутарка йшла аб вызначэньне гэткага Экзарха на Беларусь.

У. ГРЫБАНАЎ — МАЁР САВ. АРМІІ — ДЭПУТАТ ВЯРХ-САВЕТУ БССР

Сярод прайшоўшых па выбарах /а не па вызначэньні як «Вэтэраны», ці «Першыя Сакратары»/ ў Вярхоўны Савет БССР, знайшоўся і маёр Сав. Збройных Сілаў — У. Грыбанаў. Грыбанаў прайшоў у Дэпутаты наперакор замерам Камуністычных галавароў і сваіх Армейскіх Начальнікаў. Кандыдатуру Грыбанава вылучылі салдаты наперакор вярхоўкі арміі. Ён ужо быў ведамы як ініцыятар розных праектаў палепшаньня салдацкага жыцьця, пасыланых у ЦК Кампартыі, якой быў сябром. Абураны адносінамі вярхоўкі Арміі да спробаў дэмакратызацыі і ягоным перасьледам, ён пакінуў Кампартыю летась. Каб унемажлівіць яму кандыдаваць, яго безпраўна перавялі з Менску ў Новачаркаск, чаму ён супраціўіўся, а людзі выстаўіўшыя яго кандыдатам ў Вярхсавет, пачалі пікетаваць Вайсковую Управу Ваеннае Акругі з дамаганьнем скасаваньня пастановы аб пераводзе ў Новачаркаск Грыбанава, каб пазбавіць яго магчымасьці кандыдаваць. Скончылася тым, што пастанову аб пераводзе ў Новачаркаск скасавана, але і не застаўлена яго на старым мейсцы, вызначаючы новую службу ў Берасьці. Розгалас ягонае справы дапамог яму і ён быў выбраны ў Дэпутаты супроць ягонага суперніка — самога Першага Сакратара Менскага Гаркому Кампартыі — М. Місуна. Грыбанаў паходзіць са Ўсходняй Беларусі анэксаванай Расейскай Рэспублікай. Ён з Краснагорскага раёну Браншчыны, з «руска-беларускай» вёскі, як ён кажа, якая ляжыць на самай мяжы. Прычым кажа Грыбанаў, наколькі я зараз ведаю, гэта землі этнічна Беларускія. На грудзях Грыбанава значок Пагоні. Грыбанаў уважае, што армія павінна быць паза палітыкай і таму ня можа ўмешвацца і ў выбары. Ён па выбарах Дэпутатам падаўся аб звальненьне з Арміі. Да БНФ не належыць, але разам належыць да апазыцыі і галасуе разам.

ВЫДАЛІЦЬ ПЛОЙМУ ПАЛЯНІЗАТАРАЎ БЕЛАРУСАЎ

Беларускі падсавецкі дзеяч — Каталік Анатоль Сідарэвіч дамагаецца ў «Літаратуры і Мастацтве» выдаленьня насланых цяпер ў БССР ксяндзоў з Польшчы, ён піша: Беларус, як Хрысьціянін я зьвяртаюся да Дэпутатаў Вярхоўнага Савету Распублікі з просьбай, каб яны патрабавалі выдаленьня Польскіх Місыянэраў з Беларусі. Я зьвяртаюся да Ураду: даючы згоду на адкрыцьцё Духоўнай Сэмінарыі ён павінен паставіць найпершай умовай — тую, каб будучых Каталіцкіх сьвятароў навучалі ў Беларускай мове.

ПУСТАЯ ПАПЕРКА!

Правадыр БНФ З. Пазьняк асьведчыў, што прыняцьце Вярхоўным Саветам БССР Дэклярацыі аб Сувэрынітэце Распублікі — гэта ў сяньняшніх абставінах у Распубліцы — звычайная паперка! ... «парадокс нашай сытуацыі ў тым, што Дэклярацыю аб Сувэрынітэце вымушаны былі прыняць тыя, каму ён не патрэбны, хто пра гэты Сувэрынітэт дагэтуль ніколі ня думаў... Дэклярацыя ў цэлым мае шмат станоўчага. І калі-б у нас была Народная ўлада і адпаведны палітычны ўзровень насельніцтва, прыняцьце такога дакументу азначала-б надзвычай важную і станоўчую для народу падзею — Джяржаўную Самастойнасьць і Незалежнасьць ад СССР. У нашых жа варунках Акт Незалежнасьці Беларусі ў асноўным ніхто не заўважыў і не зразумеў, у тым ліку і самі Вярхоўныя заканадаўцы. Сытуацыя трагікамічная, якая сьведчыць, што на сяньняшні дзень Дэклярацыя — пустая паперка — ня больш...

«РАЗЬБЕСЬЦІЎСЯ» ЗНАЧЫЦЬ НАРОД!

У сваім экспазе Прам'ер Міністраў БССР Вячыслаў Кебіч лічыць, што эканамічнае становішча БССР трэ'паправіць, узмацняючы дысцыпліну на прадпрыемствах... гаварыў ён і аб дэцэнтралізацыі ўласнасьці, разьдзяржаўленьня эканомікі, але ані пікнуў аб разьдзяржаўленьні, аб вызваленьні сялян ад Камуністычнай — калгасна-саўгаснай паншчыны і надзяленьню іх зямлёй на ўласнасьць. Кебіч паскаржыўся даўно вядомым фактам, што: таварны голад з кожным днём усё больш адчуваюць жыхары Распублікі. З прылаўкаў магазынаў зьніклі нават простыя вырабы штодзеннага ўжытку, людзі купляюць усё без разбору... Калі становішча не палепшае, Кебіч паабяцаў увесьці собскую валюту Распублікі, як бы ахрысьціўшы паперку замест рублём — «дукатам», «капой», ці «шэлегам» магло зьліквідаваць гаспадарчы крызыс!

Ганаровым гасьцем Павільёну Прэс Клюбу падчас Інтэрнацыянальнага Фэсту «Караван», быў рад. Хмара

БЕЛАРУСКІ ПІСЬМЕНЬНІК З-ПАД ПОЛЬШЧЫ Ў МЕНСКУ

/«Ніва»/ ... Апошні раз быў у Менску я дзесяць гадоў назад... За такі адрэзак часу можна адчуць зьмены і яны відавочныя... перш наперш я не баяўся ўжо загаварыць па-беларуску ў Беларускім стольным горадзе! І хоць надалей вулічнае жыцьцё тут па-правінцыяльнаму — рускае, аднак-жа прапаў кудысьці той імпэрскі хам, які раньней так замілавана пляваўся ў тралейбусе, ці ў трамваі на Беларускую гутарку. Пабольшала і роднамоўных надпісаў, рэклямаў...

Іду па праспекце і час ад часу чую блізкі покліч: «Жыве Беларусь!» За каторымсьці разам бачу, што гэта датычыць мяне, бо прышпілены да майго пінжака нацыянальны бела-чырвона-белы значок. Дзякуючы яму, Беларус разпазнае Беларуса...

АБ ГЭТАК ЗВАНЫМ БЕЛАРУСКІМ ПАРЛЯМЭНЦЕ

/ЛіМ/ ... журналісты разводзяць рукамі, пра што маўляў пісаць, ці гаварыць ў рэпартажах з Сэсыі? Пра механічнае зацьверджаньне Указаў старога Прэзыдыюму? Пра амаль фармальныя выбары той, ці іншай кандыдатуры? Ці зноў пра тое, як некаторыя Дэпутаты па раньнейшаму, нягледзячы на нядаўны скандал, націскаюць кнопкі і за сябе і за «таго хлапца»? /пры галасаваньні якое адбываецца механічна за пацісьненьнем «кнопкі», спрыцяры націскалі і за адсутных/.

З ЗАПІСАЎ ГЭНРЫСЯ ДАЛІДОВІЧА

Пісьменьнік зьмясьціў вязанку сваіх думак ў «ЛіМе», кавалкі якіх цытуем: У Сталінска-Бражнеўскую эпоху тых, хто думаў і паводзіўся прыстойна, бязьлітасна зьнішчалі, або ганьбілі, а тых, хто прыкідваўся, маніў іншым і сабе, лашчылі і падкормвалі. Свае асаблівы катэхізыс «Історыя ВКП — Краткі Курс» умацаваў такія скрыўленыя погляды, такую скрыўленую мараль, што кожнаму з нас і цяпер нялёгка зьмяніцца: баімся іншых і сябе. Хлусьня, боязь, што літаральна ўелася ў нас, шашоляць нашу душу і арганізм ўсяго грамадзтва, не даюць узяць верх сумленнасьці, праўдзе, сьцьвярджэньню самага простага і звычайнага...

«ПРАДУКТ НАМЭНКЛЯТУРЫ» І ЗАСТАЕЦЦА ІМ І ДАЛЕЙ!

«Голас Радзімы» агітка для нашай эміграцыі, спрамаглася нарэшце нават на гэткую ацэнку Гарбачова: Няма сумненьня, что за час, які прайшоў з 11 сакавіка 1985 году, калі М.С. Гарбачоў быў абраны Гэнэральным Сакратаром, савецкі кіраўнік зьведаў вялікую эвалюцыю. Зьмяніліся яго ідэі, прамовы, погляды мейсца ў сыстэме ўлады, прыярытэты ваштоўнасьцей... Прадукт намэнклятуры, што зрабіў сваю кар'еру ўнутры складанай сыстэмы партыйных калідораў, ён стаў першым Прэзыдэнтам краіны, якая абнаўляецца. Але, ня гледзячы на ўсю эвалюцыю поглядаў, сыстэма, з якой ён уступіў у схватку, працягвала жыць у ім. Падобна Чэхаўскаму інтэлігэнту, ён выціскаў яе з сябе па кроплях, мяняючыся на вачах і ўсё такі застаючыся чалавекам сыстэмы... Вынятак з арт. «Лідар Пасьля Зьезду» — В. Косьцікава.

НАВАТ Ў ПАРЛЯМЭНЦЕ З МЯНАВЫАНЦАМІ НЯ ЎСЕ СКАЧУЦЬ ПАД КАМАНДНУЮ ДУДКУ!

Старшыня Савету Міністраў БССР — В. Кебіч на Сэсыі Вярхоўнага Савету БССР мусяў утаўмоўваць апазыцыю, якая супраціўлялася вызначэньні ягоных паасобных Міністраў. Прапанаваная ім кандыдатура на постань Віцэ-Прам'ера не набрала адпаведную колькасьць галасоў. Адкінутыя такжа Дэпутатамі ягоныя першыя кандыдатуры Міністраў Гандлю, Лясной Прамысловасьці, Будаўніцтва і Эксплюатацыі Аўташляхоў і Старшыні Дзяржаўнага К-ту Па Кнігадруку, што выклікала пратэсты Кебіча.

Зьменены і Міністар Замежных Справаў, якім цяпер стаў «партработнік» ён-жа гісторык — П. Краўчанка. Міністрам Фінансаў вызначаны С. Янчук. Старшынёй К-ту па Эканоміцы, які мае каардынаваць ўсю гаспадарчую работу, вызначаны былы Міністар Жыльлёва-Камунальнай Гаспадаркі — А. Мясьніковіч.

А БУРМІСТРА МЕНСКУ ГЭТАК І НЯ ВЫБРАНА!

Хоць нававыбраны Гарадзкі Савет Менску нібы дзее каля трох месяцаў, да гэтае пары ён абезгалоўлены, бо да гэтае пары не ўдалося выбраць Старшыню Гарвыканкома. Старшынёй Горсавета выбраны — А. Герасіменка, а Намесьнікам — А. Гурыновіч. Тое што дзеіцца на паседжаньнях Горсавета, карэспандэнт «ЛіМ» абзывае ўпрост «апаратнымі гульнямі». Пачалося ад хвальшэрстваў пры выбарах мандатнае Камісыі, якая паводле ўмоваў мела складацца з 11 асоб, па падзелцы: Парт група — 4 асобы і кожная з двох ахворміўшыхся груп: «Дэмакратычная Плынь», і «Демократіческое Согласіе» па 3 асобы. Але ў ахворемленым сьпісе аказалася 15 іменаў! 4 асобы даданыя бяз згоды Дэпутатаў! Пры выбары Старшыні Мандатнае Камісыі аказалася, што галасы падзяліліся пароўну: па 7 галасоў «за» і 7 галасоў «проціў», каб Старшынёй Мандатнай Камісыі выбраць Камуністычнага апаратчыка. Чэсак далучыў свой уласны голас за сябе і быў гэткім чынам «выбраны» за Старшыню. Зразумела з гэтым пачалося сабатаваньне Камісыяй ўсіх скаргаў з нерэгулярнасьцяў на выбарах у Горсавет, шматлікія хвалшаваньні, скрэсьліваньні галасоў, скрэсьліваньні кандыдатаў і іншае.

ВЫСТАВА «БРАТНІХ» НАРОДАЎ У МЕНСКУ

Як падана ў Менску з нагоды «Дзён Славянскай Пісьменнасьці» прысТасаванай і да 500-годзьдзя нараджэньня Беларускага Першадрукара Францішка Скарыны — адбылася Мастацкая Выстава, ў якой прынялі удзел: БССР і Расейская Распубліка. Карэспандэнт «Голасу Радзімы» В. Богуш зьвярнуў увагу на гэткі дзівос на Выставе ў Менску: «хацеўбы зьвярнуць увагу на адну акалічнасьць, што кінулася мне ў вочы на гэтай Выставе... Выставу ладзяць на парытэтных асновах дзьве Распублікі. І гэты парытэт павінен прысутнічаць ва ўсім. Таму пытаюся чаму афіша і этыкетка на творах толькі на рускай мове! Чаму на афішы Выставы толькі Маскоўскі Крэмль — сымбаль Расіі і няма ніякай выявы, якая-б сымбалізавала Беларусь!... /Дзівак чалавек! Дык гэта-ж і ёсьць «раўнапраўе» па Савецкаму! Па Камуністычнаму! Гэта-ж і ёсьць Дземеньцеўска-сакалоўскі «Сувэрынітэт» Беларускай Сацыялістычнай Савецкай Распублікі!/

ЗА БЕЛАРУСКАЕ ВОЙСКА

У «ЛіМ» вайсковец С. Гарбавец выступіў з артыкулам аб патрэбе ўжо сяньня ў БССР — Беларускага Войска. Стварэньне нацыянальнага войска можна ажыцьцявіць ў даволі кароткі тэрмін на матэрыяльнай базе тых вайсковых злучэньняў, што разьмешчаны на тэрыторыі распублік зараз. Пачаць гэты працэс можна з замены часткі ахвіцэрскіх кадраў гэтых злучэньняў на ахвіцэраў, якія служаць у іншых мейсцах і выкажуць жаданьне служыць у нацыянальным войску... Ракрутацыя жаўнераў нацыянальнага войска мае быць на аснове: ... іх жаданьня служыць у нацыянальным войску і валоданьне Дзяржаўнай мовай Распублікі... Ахвіцэры павінны рыхтавацца на Вайсковых Катэдрах ВНУ Распублікі, на Нацыянальных Факультэтах пры Вайсковых Вучылішчах, якія знаходзяцца на тарыторыі Распублікі... У мундзеры /асабліва парадным і штодзенным/ можа быць — я лічу — шырока выкарыстана нацыянальная сымболіка... Нацыянальнае войска можа стаць сымбалам нашай дзяржаўнасьці, сродкам аднаўленьня нацыянальнай годнасьці, школай запраўды патрыятычнага выхаваньня...

САВЕЦКАЕ БЫДЛА!

У «Звяздзе» прамігнула вестка аб страйку ў студэнтаў у Менскім Інстытуце Культуры. Палавіна групы дырыжораў Акадэміцкіх Хораў атрымала на Выпускным экзамене па Беларускай літаратуры незадаваляючыя ацэнкі, а група хорэографаў наагул адмовілася гэтыя экзамены здаваць. Студэнты абвесьцілі папераджаючы страйк, і калі іхныя патрабаваньні ня будуць задаволеныя пагражаюць галадоўкай. Страйкуючыя вымагаюць выдаленьня з работы са студэнтамі — дацэнта Анатоля Майсяенку, бо' маўляў ён «зьдзекуецца» са студэнтаў за праяўленьні іншадумства» і іх «абражае», бо размаўляючым па расейску раіць ехаць у РСФСР /у Расею/, туды дзе гавораць на «вялікім і магутным»,.. прыніжае іхную людзкую годнасьць... Ўзгадаваныя вырадкі свае бацькаўшчыны і свайго народу ў гэтак званым «Беларускім» Інстытуце Культуры, якія маюць несьці людзям Беларускую культуру, адмаўляюцца здаваць экзаміны з Беларускай Літэратуры! І Вучоны Савет Інстытуту, замест разагнаць гэтую бражку вырадкаў свайго народу, «аднагалосна» падтрымаў патрабаваньні студэнтаў /групкі рэнэгатаў!/ Ідзе акцыя асымілятараў аб выдаленьні А. Майсяенкі наагул з працы ў Інстытуце. А як ацаніць тое, што Акадэмія Навук БССР выступіла супроць улеталізаваньня Уладамі БКТ? Хто там сядзіць?

АБСАДЖВАНЬНЕ БЕЛАРУСІ ВОЙСКАМ

«Навіны» — ворган БНФ падае: ... Паведамляюць, што неўзабаве насельніцтва Беларусі можа павялічыцца на адзін мільён чалавек за кошт вайскоўцаў, якія выводзяцца з Эўрапейскіх краінаў. Для іх ужо будуюць жыльлё, у тым ліку ў закрытым для Чарнабыльцаў Менску.

ДЗЯЦЕЙ НЯ ПУСЬЦІЛІ

Вярхоўны Савет і Урад Літоўскай Распублікі, запрасілі дзецяў з забруджаных радыяцыяй раёнаў БССР на летні адпачынак ў санаторыі і курорты Літвы. Урад БССР не палічыў патрэбным нават адказаць на гэтыя запросіны братняе краіны.

АД ЧАРНАБЫЛЮ З ПРЫВАТНЫХ ПІСЬМАЎ

... Беларускі Урад 4 гады замоўчваў вынікі Чарнабыльскага выбуху, а зараз, калі больш укрываць немагчыма і ўвесь сьвет даведаўся аб гэтай нацыянальнай трагэдыі нашага народу, ахвіцыяльныя ўлады, Мінздраў, Савет Міністраў, ходаюцца прыменьшыць праўдзівы размах катастрофы, якая прыняла страшэнныя памеры. Аграмадная дзіцячая сьмяротнасьць ад анкалагічных захворваньняў, шматлікія нараджанёвыя калецтва-ненармальнасьці і паталёгіі, гэта толькі некаторыя наступствы аварыі. Мы, мацеркі хворых дзецяў, зварачваемся да арганізацыяў замежнага лекаваньня нашых дзецяў — дапамагчы, бо тутака чакае іх гібель. Узровень ахароны здароўя ў нашай краіне, а злашча ў дзіцячай гэматалёгіі — скрайне нізкі. Нам застаецца спадзявацца толькі на Бога... Нашыя дзеці і без таго, што цярпяць фізычна і маральна, ня маюць магчымасьці нават атрымоўваць чыстыя не заканаваныя радыянуклідамі прадукты, дыхаць нармальным паветрам. Становішча ўскладняецца яшчэ тым, што ў аптэках зусім няма вітамінаў, у крамах — пладоў, сокаў...

Усюды пішуць аб тым, што ўвесь сьвет дае дапамогу дзецям, пацярпеўшым ад Чарнабылю, вылічваюць вялікія сяродкі, але мы не адчуваем гэтае дапамогі, яна сплывае як у пясок у нашае бюракратычнае балота. Мы стукаліся ўва ўсе дзьверы і артымоўвалі нязьменны адказ, што: няма лішніх валютных сяродкаў... Няўжо нашыя дзеці лішнія ў сваёй собскай краіне? Таму зварачваемся да вас: Памажыце! Не застанься абыякавымі! ...

РОСПАЧ

... ТАМ ПА СТАРОМУ СТРАШЭННЫ БАРДАК! Ні ад кога нічога ня можна дабіцца. ... /галоуная лекарка/ дзяцьмі яна не займаецца зусім, нават пункцый ня робіць, толькі прымае розныя дэлегацыі чужаземных гасьцёў і г.п. Больш таго, ў аддзеле складаюцца патайныя сьпісы дзяцей, дзеля адпраўкі за мяжу паводле толстага капшука іхных бацькоў. Нам хабароў даваць няма з чаго, так што тутака нам нічога ня сьвеціць!...

/пасьля тэлепраграмы аб Чарнабылю ў Маскве/... ў Менску падняўся верхал, зьявілася шмат публікацыяў, здавалася, што зьменіцца шматшто, але на жаль, стала бачна, што ўсё застанецца па старому... Дзеці ў разгары лейкозу прыбываюць /у шпіталь/ штодзень, фактычна з усіх абласьцей БССР. Дзеці страшныя... паміраюць у першыя 7-10 дзён. Аграмадная колькасьць неўролейкозаў... Дзеці мруць як мухі... У гэтым праклятым маргу не прыбавілася ані воднае медсястры, ні адной санітаркі... Няма ўжо шматлікіх з тых, хто захварэў пазьней...

У мяне няма сіл глядзець на гэты жах, на гэтую ганебную абыякавасьць да гэтых няшчасных, абяздоленых дзецяў. Мы нікому не патрэбныя з сваім горам, ані Ураду, ані Народным Дэпутатам...

ГАДАВІНА ЧАРНАБЫЛЮ Ў ТАРОНЦЕ

На ладжанай Украінскімі Арганізацыямі Дэманстрацыі былі Беларусы з сваім сьцягам і плякатам

У МАСКВЕ ТЭРМІН «АНТЫСАВЕЦКІ» АБАЗНАЧАЕ: КАМУНІСТЫЧНЫ

Як вядома, ў Гарадзкіх выбарах да самаўраду Масквы бальшыню здабылі апазыцыянэры-дэмакраты. Такім чынам ўлада ў Гарадзком і раённых Саветах перайшла ў рукі Дэмакратаў, а Камуністычная партыя апынулася ў апазыцыі да новых Маскоўскіх Саветаў. Гэта дало падставу ахрысьціць Камуністаў «Антысавечтыкамі», бо яны выступаюць процілі нова-выбраных Саветаў Масквы. Новавыбраны член Массавету — Ільля Заслаўскі між іншым асьведчыў прэсе: ... Зараз у нас не Камунізм, цяпер у нас трымае ўладу структура, якая ня мае ні ідэалёгіі, ні праграмы, гэтая структура, якая існуе толькі дзеля структуры — гэта ўжо мафія, а не партыя...

АСЬВЯЧАНАЯ ПАВЕРНЕНАЯ ПРЫХАДЖАНАМ ЦАРКВА

Патрыяршы Экзарх Беларусі — Мітрапаліт Філярэт перасьвяціў аднаўленую і адданую ўладамі Сьвята Мікалаеўскую Брацкую Царкву ў Берасьці, якая была забраная камуністамі і абернена ў Архіўны Схоў. Берасьцейскі Абласны Музэй перадаў Царкве вельмі вялікія зборы Іконаў і старых крыжоў ды іншых рэлігійных прыналежнасьцяў, якія канфіскаваліся мытнай ахаронай на мяжы.

«ДЗЕНЬ ВОЛІ»

Гадавіну абвешчаньня незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі 25 Сакавіка 1918 году, адзначалі ў Менску ня толькі вечамі і паходамі, але і выданьнем адумыснай аднаднёўкі «Дзень Волі».

ЯШЧЭ НОВЫЯ ПАРТЫІ

Як ужо падана на Беларусі ўтварыліся: Дэмакратычная Партыя Беларусі і Рэспубліканская Партыя Беларусі. Цяпер ТАСС падаў аб утварэньні і Нацыянальна-Дэмакратычнай Партыі Беларусі. У Нова-Полацку ўтворана Партыю Незалежнасьці Беларусі.

ШТО ПІШУЦЬ НЕФАРМАЛЫ Ў БССР

ПЕРАДРУК Ў ЧАСАПІСУ «Рэанімова» выдаваным у Гародні.

РЭАНІМОВА

суполкі імя Максіма Багдановіча №4(10)

Гародня • 1990

Адраджэньне і незалежнасьць

Калі пачынаўся Беларускі Народны Фронт, у яго прыхільнікаў і яго ворагаў існавалі пэўныя ілюзіі.

Прыхільнікі разьлічвалі на супрацоўніцтва "зь лепшымі сіламі КПСС" і выбух нацыянальнай сьвядомасьці, а сярод ворагаў была моцная упэўненасьць, што працоўныя пад кіраўніцтвам партыі вышытуць "паліцаяў і нацыяналістаў" з гераічнае беларускае зямлі.

За разьлікамі і перакананьнямі абодва бакі забылі, пра што яны спрачаюцца. На Беларусі быццам спыніўся час. БНФ дасягнуў таго, што цяпер у яго членаў перш за ўсё пытаюцца: "Ну як, не зарэестравалі?! Во гады!" — і спачувальна развітваюцца. Той рэестрацыі зараз будзе год, не чакаюць як другога прышэсьця.

А вельмі цікава было б паглядзець на "грамадска-палітычны рух", калі б заўтра ён прыйшоў бы да ўлады. Што атрымалі б людзі пасьля пачынання новага герба і сьцяга? Ці трымаліся б разам дэпутаты і міністры ад БНФ вакол адной, г а л о ў н а й ідэі? Ці разыйшліся б адразу, бо гэта ж не партыя, гэта ж рух, у якім к о ж н а м у с в а ё, а вольнаму воля...

Калі ў народа нізкая нацыянальная сьвядомасьць, ці не лягічна ставіць перад ім ясную і акрэсьленую задачу — праз незалежную рэспубліку да сваёй гаспадаркі, сваёй зямлі і маёмасьці, да жыцьця, л е п ш а г а, чым с я г о н ь н я у СССР.

Нічога не адродзіць, не вернуць і нават ня ўзяць у арэнду, калі ты ніхто, калі ты парабак на сваёй зямлі. Не бывае адраджэньня "пасьля рэестрацыі" — бывае пасьля незалежнасьці.

Наіўна разьлічваць, што апаратчыкі КПБ і генералы КДБ дадуць пацйху адна ўляць разбуранае, абудзяць сьвядомасьць, навучаць гісторыі і ўсё такое — яны ж бачаць, чым для іх саміх аднойчы скончыцца чые-небудзь "адраджэньне"!

Чыстай гісторыі не існуе. Хто хоча адраджаць сваю нацыю, абавязаны займацца палітыкай і "пхацца да ўлады". Нацыя не зьнікае сама сабою за трыццаць гадоў! Хтосьці зацікаўлены ў тым, каб яе не было. Хтосьці напісаў у Камуністычным Маніфэсце, што пралетары не маюць Айчыны... А БНФ пра адраджэньне ды зь лепшымі сіламі КПСС! І каго людзям слухаць, калі і так, і гэтак?

Т а к справы не робіцца. Вольнасьць у пана не просяць.

Далоў камуністычную дыктатуру! За незалежную Рэспубліку! За годнае чалавека жыцьцё! Т а и пачатак адраджэньня...

1

ЛЕКАЎ НА 4 МІЛЬЛЁНЫ ДАЛЯРАЎ

Амэрыканская Фармацэўтычная фірма «Апджон» ахвяравала на ахвяры Чарнабылю лекі і вітаміны на 4 мільёны даляраў. Іншая фірма «Праджэкт Гоўп» давезла ўсё караванам ладунковых аўтаў да Менску, дзе прывіталі іх тысячы вітаючых Мянчан. Фірмы дамагліся кантролі каб усё ахвяраванае дайшло да тых, каму патрэбнае.

ВОСЬ ЯНА «СУВЭРЭННАСЬЦЬ» ПА ДЗЯМЯНЬЦЕЮ-САКАЛОВУ!

/ЛіМ/... неаднаразова ўздымалася на старонках штотыднёвіка — гэта адсутнасьць ў продажы пішучых машынак з Беларускім шрыфтам. Яшчэ ў 1988 годзе Міністэрства Гандлю абяцала даць у продаж 1000 штук такіх машынак, якія меліся паступіць са спэцыяльна-канструктарскага бюро Кіравагралзкага ВА. Мы, а таксама нашы чытачы паверылі ў гэта. Аднак мінуў і 1989 год, мінула палова і сёлетняга, але абяцаных машынак як ня было, так і няма...

Жыве Беларусь!

РЭАНІМОВА 1/7 1990

Газэта суполкі імя М.Багдановіча ў Гародні

З успамінаў наіўнага з Беластоку

Я непрабачальна доўга ня мог зразумець, што адбываецца ў Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспубліцы, чаму народ і ўлады ненавідзяць самі сябе, беларускую мову і культуру?! Верыў, як добры дурань, што ўсяму прычына парабкоўскае паходжаньне маёй нацыі ды сталінскі вялікарускі фашызм. У беларускай дзяржаве глушаць беларускае — чыстае вады ідыятызм! Усёроўна, што, для прыкладу, у Варшаве нельга было б азвацца папольску бяз рызыкі дастаць у зубы ад трамвайнага хулігана (у Мінску было прыблізна такое, калі загаварыў я па-беларуску, наіўна лічачы, што знаходжуся ў беларускай сталіцы; праўда, гадоў колькі назад)

Функцыянеры БССР, пачынаючы ад бабы на паштовым тэлеграфе і брыгадзіра, рэагавалі на беларускую нефальклёрную непростанародную культурнасьць такім лямантам, што здавалася, неба заваліцца і сьвет кончыцца... А яны ж, думалася мне, без аніякае ласкі павінны быць абаронцамі нацыянальнага, хаця б таму, што знаходзяцца на службе ў б е л а р у с к а е дзяржавы.

Стаіць мне ўвачу маладая фельчарка ў ветэрынарнай лячэбніцы, што ля Янаўскага возера, куды зайшоў я быў пазваніць па справе ў блізкі Астравец, і яна, счуўшы маё беларускае маўленьне, кінулася на падворак, быццам схапілі яе ваніць, і да таго ж зрагаталася, апёршся аб плот, што аж пасінела! Калі б з мяне быў "калхозьнік", а не чалавек у гарнітуры і пад гальштукам, яна, магчыма, зрэагавала б, як той астравецкі лейтэнант міліцыі: гаварыў на роднай мове па тэлефоне з кімсьці, хто абяцаў яму пару вазоў гною на агарод пад бульбу, але да мяне, яшчэ і незнаёмца, катэгарычна па-рус-ку, хоць я і тлумачыў яму, што ня ўсё разумею. Іспа бель негр.

Я знаходзіў паралелі да нашай сытуацыі ў Беластоцкім краі. Фактычна, тое ж самае; уся розьніца ня болей як у тым, што, пастаўлена нас на калені ненавіта перад польскай мовай і культурай.

Усё думаў-перадумваў: чаму камунізм робіць з чалавека сьмецьцё? І як гэта сталася магчымым, каб беларус апынуўся ў грамадзка-псіхалягічны[illegible] ... Гордыя, чэмсьці пры паганых царах ды панскай Польшчы? Пры палўнасьці, як ні круці, уласнага дзяржаўнага ўтварэньня ды ў дадатак пры народаўладзьдзі, аб чым штодзень чыталася ў газэтах і штосекунды перадавалася па радыё, паказвалася ў тэлебачаньні...

Некалі ашаламіла мяне прыватнае выказваньне Цата-Мацкевіча, польскага манархіста, які кінуў-рынуў гульню ў эміграцкі ўрад і вярнуўся ў 1956 годзе ў Польскую Народную Рэспубліку:

-добрая сыстэма, элітарная,- пахваліў ён польскі ЦК ПАРП. -Я заўсёды лічыў, што хамаў трэба трымаць за морду, хай аруць ды сеюць... Краінай павінна кіраваць арыстакратыя, гэта значыць, вярхі, і бачу, што так яно і ёсьць...

Ну, падумайце самі: ці гэта не адказ на загадку, чаму расейскія чарнасоценцы сёньня знайшліся ў саюзе са сталіністамі? І чаму нямецкія бароны падтрымалі Гітлера? А гэты ж Адольф ня быў марыянеткай, як спрабоўваюць абдурваць нас з газэтных палосаў ды графаманскіх кінакарцін; прыйшоў да ўлады ён у Нямеччыне больш легальна, чымсь бальшавікі ў Расейскай імпэрыі, а нацыская партыя называлася і рабочай і сацыялістычнай, і належылі да яе мільёны рабацяшчае масы.

Зьявілася "перастройка". Галоўны яе дагэтуляшні атрыбут - "гласность", свабода друку і слова. Гледзячы, як намаганьні ўчыніць Беларусь беларускай наткнуліся на бетонную сьцяну з апаратнікаў і залежных ад іх штатамі кіраўніцкіх слаёў народу (нечуваная ў сьвеце славутая штатызацыя жыцьця!), да маёй сьвядомасьці прыйшла недапушчальная раней банальная праўда: мы ж надалей каленія: Я ня буду занадта ўпарціцца, калі нехта завозьмецца даказваць, што аб"ектыўна з намі інакай і не магло быць... Задзім Кругалевіч у "Станаўленьні дзяржаўнасьці" шмат у чым упераканаў мяне. Няшчасьце Беларусі працягнецца так доўга, як доўга ў міжнароднай палітыцы будуць мець значэньне арміі, кулак замест рацыі, аргумента. Нашы прашчуры, вядома, не прадбачылі, што расьселіся на будучым шляху з Эўропы ў Расею і з Расеі у Эўропу, а потым ня было куды ім падзецца, усе наклалі штурхачоў у бакі...

Прытрымліваючыся паняцьця каланіяльнага народу — усё тое, што адбываецца з намі, зробіцца чытэльным і ясным, уключна з дэталямі. Есьць праблема з мовай,- кажуць. Не дагаворваюць да канца, што праблема беларускае мовы ў Беларускай ССР — гэта праблема беларускасьці ўлады ў рэспубліцы. Чаму няма падобнай бяды, скажам, у Армэніі, Грузіі, Літве? Бо там уладу выконваюць людзі, якія ня згубілі пачуцьця айчыны, бацькаўшчыны, не перарабіліся ў касмапалітаў, якім напляваць на тое, дзе кіраваць і чым кіраваць, абы з пахвалою з цэнтра накшталт гісторыі старажытнага Рыма .

Яксьці не паддаюцца інструментам розуму паводзіны імпэрскіх чыноўнікаў...Далейшае існаваньне Беларускае ССР у такім выглядзе — гэта ж палітычны жарт?! (Накшталт ніцаўняй Радэзіі.) Альтэрнатывай яму магла б быць ліквідацыя яе, аб чым даводзілася пачуць і ад сярэдняга рангу адміністратараў: "Сущая чепуха вся эта БССР.

Аднак жа такая альтэрнатыва нярэальная, няхай сабе і выказалася б за ёю — бывала ўжо — дзевяноста дзевяць і дзевяць дзесятых працэнта ўсяго губернскага насельніцтва (у парадку рэфэрэндума). Яе рэалізацыя, звычайна, дзіка кампраметавала б увесь Савецкі Саюз, яго наогул сэнс. Дык што застаецца? Адно, толькі беларусізацыя з вялізным [illegible] рыпам, можа быць і з усенароднай дыверсіяй, але другога шляху няма. Беларускі манкурт мусіць ачалавечыцца! У цяперашні час ня будзе яму дадзена нагода для па-азіяцку радаснага самагубства, самазьнішчэньня, самаадрачэньня, самаапляўваньня. Н о в ы Савецкі Саюз проста ня зможа дазволіць сабе на гэткую нясусьветную ганьбу! Гэта ў ж о па-за ўсякай дыскусіяй, і ў гэтым наш ратунак.

Сакрат Яновіч

СТУДЭНЦКАЯ ДУМКА

ЛІТВА і РУКА МАСКВЫ

МОСКВА - КРЕМЛЬ
ПРЕЗИДЕНТУ СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
ГОРБАЧЁВУ М.С.

О Б Р А Щ Е Н И Е

В последнее время участились случаи нарушения спокойного ритма жизни граждан Литовской Республики со стороны вооруженных сил возглавляемого Вами Государства.

Мы, граждане Литвы разных национальностей решительно протестуем против вмешательства войск СССР в общественно-политическую жизнь Республики, захвата зданий и помещений, насилия по отношению к мирным жителям, что приводит к нагнетанию обстановки в Литве и вокруг нее.

Призываем Вас принять все необходимые меры для прекращения подобных акций и скорейшего начала переговоров с Правительством Литовской Республики по всем вопросам, представляющим взаимные интересы.

Союз поляков Литвы чл. президиума союза г. Вильнюс	Ю. Трык.
Польская секция Вильнюсского общества ссыльных	Р. Гечевски.
Общество возрождения культуры литовских татар	М. Байрашевский.
Немецко-литовское общество культуры	А. Дяукочис-Флик.
Молдавско-румынское общество "Дачия"	Л. Мелних-Залакарвичене.
Общество возрождения еврейского самосознания "Ткума"	Г. Альпернас.
Литовско-азербайджанское культурное общество	М. Гэмзаев.
Вильнюсский клуб латышей	И. Кишкис.
Белорусское культурное общество	К. Балахович.
Грузинское общество "Иверия"	Д. Гочеприли.
Общество украинцев Литвы "Тул"	Ю. Панькив.
Общество эстонцев Литвы	В. Стрикайтене.
Общество культуры евреев Литвы	Э. Зингерис.
Армянское общество "Тарун"	О. Исаев.
Общество корден-эрэм	А. Балашгичене.
Русский культурный центр	А. Иноземцев
Каунасское общество русской культуры	Ж. Корсукова

ЛІТВА І БЕЛАРУСЬ

Хочацца сказаць колькі словаў у сувязі з заяваю Беларускага кіраўніцтва аб вяртаньні Беларусі Віленскае акругі ў выпадку выхаду Літвы са складу СССР. Гэтае пытаньне мае чатыры галоўныя аспэкты: гістарычны, палітычны, праўны і этычны. Сваёю мэтаю мы ня ставім зараз неабходнасьць разглядзець грунтоўна вышэйзгаданыя пытаньні. Дастаткова будзе зьвярнуць увагу чытача на некалькі акалічнасьцяў, якія ўзьнікаюць па ходзе разглядаваньня аспэктаў праблемы.

Зь гістарычнага пункту гледжаньня гэтае пытаньне вырашыць амаль немагчыма. Ліс беларусаў і літоўцаў фактычна ня розьніцца. Мы жылі ў адзінай дзяржаве /пакуль яна не была захопленая чужынца-мі/, мы змагаліся з агульнымі для нас ворагамі, мы разам пакутвалі і зьнішчалі нас разам. Межаў паміж літоўцамі і беларусамі гістарычна нясклалася. Сучасныя разьмежаваньні — спадчына Сталінскае эпохі. І любая мяжа, праведзеная паміж намі, будзе не натуральная. Таму найлепш было б усё пакінуць у існуючым стане, каб не абвастраць сітуацыю.

З палітычнага боку гледжаньня заява нашага кіраўніцтва і падняцьце Віленскага пытаньня, бачыцца ня йнакш, як авантура. Сакалоў і К° ведаюць, што любыя зьмены існуючых межаў пагражаюць дэстабілізацыяй палітычнай сітуацыі ў Эўропе ў цэлым, і ні хто на гэта ня пойдзе. З гэтага вынікае, што дадзеная заява Беларускага кіраўніцтва ні што іншае, як карта ў палітычнай гульне Масквы. І яшчэ. Мы здолелі ўжо ўпэўніцца - тэрытарыяльныя пытаньні прыводзяць да міжнацыянальных канфліктаў. Сьведкай таму - Карабах. Сытуацыя ў Літве вельмі напружаная, і, улічваючы дэзынфармацыю, якую атрымліваюць беларусы аб падзеях у сваіх суседзяў, дык у сьвятле гэтых фактаў заяву нашага кіраўніцтва можна разглядаць як спробу распальваньня міжнацыянальнай варожасьці /а гэта крымінальна каральна/. І зноў, гэта выгодна толькі Маскве.

Праўны аспэкт самы складаны і вялікі, і мы сёньня не кампэтэнтныя яго разглядаць, а таму пяройдзем да этычнага боку справы.

Зьдзіўляе тое, што пяцьдзесят год рэспубліканскія кіраўнікі і думаць ня думалі аб Віленшчыне і віленскіх беларусах. Ды й зараз яны абяцаюць успомніць аб іх толькі пры ўмове набыцьця Літвою незалежнасьці. Інакш, як двусэнсоўную, гэтую пазыцыю не назавеш. Калі гэта не ўдар у сьпіну Літвы ў рашаючы для яе момант /у гэтым мы ўпэўненыя/, а прынцыповая пазыцыя рэспубліканскіх уладаў, дык чаму тады но было зроблена падобных заяваў у адносінах Польшчы і РСФСР аб вяртаньні спрадвечных беларускіх земляў Беласточчыны і Смаленшчыны з шэрагам іншых земляў сучаснай РСФСР/. І апошняе. Ці мае падпарадкаваная Маскве БССР маральнае права прад'яўляць тэрытарыяльныя патрабаваньні Літве, якая стала на шлях незалежнасьці. Толькі дзьве самастойныя дзяржавы - Літва і Беларусь -могуць вырашыць гэтае складанае пытаньне.

Зь. Вайцяховіч.

ГРАБАРКА

ПАКУТНЫЯ КРЫЖЫ НА СЬВЯТОЙ ГАРЫ ГРАБАРЦЫ

МАЛАРЫТА — НОВЫ ВАЙСКОВЫ ЦЭНТАР

Як падаў Маскоўскі карэспандэнт «Глоб энд Мэйл», адным з новых вайсковых асяродкаў Савецкае Арміі на Беларусі стаецца мястэчка Маларыта каля Берасьця, 18 кілямэтраў ад Польскае мяжы. Сюды перасельваюцца вайсковыя аддзелы Сав. Арміі з Усходняе Эўропы, разам з ахвіцэрскімі семьямі. Палкоўнік Аксюта падае, што трэба будзе перанесьці з Усх. Эўропы 200 тысяч жаўнераў і ахвіцароў, што займе ад 5-ці да 7-мі год. Наступны транспарт сав. войска на Беларусь з больш чым паўтары тысячы ахвіцэрскіх семьяў прыбудзе на Беларусь у верасьні.

Савецкія жаўнеры прабуюць бегчы з сваіх акупацыйных аддзелаў і прасіць ўлады Нямеччыны, Вугрыі, Чэхаславаччыны аб палітычны азыль. Астатчы мяжу Зах. Нямеччыны перакрочыла купаю п цёх жаўнераў на самаходзе і папрасілі Немцаў аб палітычны азыль.

НЕ АРМІЯ, А РАЗБОЙ!

Пётра Шмярко зьвярнуўся да Сакратара Арганізацыі Аб'еднаных Нацыяў Пэрэса Куэньяра са скаргаю, каб міжнародная арганізацыя дасьледавала прычыну сьмерці ягонага сына Андрэя, забранага ў Савецкую Армію і неўзабаве памёршага з невядомых прычын. Нічога ня ўскураўшы у Савецкіх уладаў, ён зьмушаны быў зьвярнуцца да Міжнароднае арганізацыі аб дапамогу, тым больш, што Вайсковыя ўлады не дазволілі і на пастаўленьня помніку па згінуўшым жаўнеры. Як вядома ў Сав. Арміі існуе гэтак званая «дзядоўшчыны», калі розныя падахвіцэры і наагул старыя службай жаўнеры, зьдзекуюцца з маладых, а перад усім з «нацменаў», робячы іх сваімі бязпраўнымі нявольнікамі, а непаслухмяных сыстэматычна б'юць, часта забіваючы «непакорных» на сьмерць, пры ціхай згодзе ахвіцароў.

У СТАЛІЦЫ БЕЛАРУСІ І ДАЛЕЙ НЯМА БЕЛАРУСКІХ ШКОЛАЎ!

Ворган Т-ва Беларускай Школы «Наша Мова» падае пісьмо чытачоў Чыркуновых: ... Наша дачка Вераніка, якая вучыцца ў 9-ай клясе, ужо на працягу пяці гадоў вымушана езьдзіць штодня ў Навасельскую школу, за 20 кілямэтраў ад Менску. Прычынай гэтага зьяўляецца тое, што ў сталіцы Беларусі па сутнасьці і да сяньняшняга дня няма ніводнай Беларускамоўнай школы... /але і там/... Спачатку і сапраўды большасьць прадметаў выкладалася па Беларуску. Але з кожным годам рабілася ўсё меньш і меньш, настаўнікі тлумачылі іх дзецям па руску, хоць падручнікі ў вучняў былі Беларускія... З-за так зв. «аб'ектыўных прычын», Беларускамоўных урокаў /лекцыяў/ стала меньш, чым рускамоўных. Ну, а калі ўлічыць, што фактычна ўсе мерапрыемствы ў школе праводзяцца не па Беларуску, або як некаторыя ўрокі на нейкай «трасянцы» /моўнай/ робіцца балюча і за мову і за культуру і за будучыню нашых дзяцей...

У карэспадэнцыі з Мастоў падаецца, што хоць мінула 5 гадоў «перабудовы», аднак ў гэтым 16 тысячным месьце няма Беларускае школы.

ДЗЕ ЯНЫ ЯШЧЭ ПАНУЮЦЬ?

Радакцыя «Навін» БНФ апублікавала трапіўшую ёй справаздачу-дасьледаваньня ЦК КПБ з аналізам паасобных раёнаў БССР на конт паслухмянасьці да партапарату падчас надходзіўшых выбараў у Саветы БССР. Восьжа паводле дасьледнікаў, спрыяльнае становішча для камуністаў паводле іхняй ацэнкі было: ў Берасьцейскай вобласьці, у раёнах: — Ганцавіцкім, Пінскім, Драгічынскім, Камянецкім і Лунінецкім; у Віцебскай вобл. ў Талачынскім, Шаркаўшчынскім і Дубровенскім; у Гомельскай вобл. ў Петрыкаўскім, Буда-Кашалёўскім, Брагінскім, Лоеўскім, Кармянскім, і Кастрычнікаўскім; у Гарадзенскай вобл. ў Воранаўскім, Карэліцкім, Наваградзкім і Сьвіслацкім; у Менскай вобл. ў Валожынскім, Бярэзінскім, Стаўбцоўскім і Клецкім; у Магілёўскай вобл. ў Глускім, Кіраўскім, Касьцюковіцкім і Магілёўскім р-нах.

Як неспрыяльныя для камуністаў адзначаны перадусім гарады: у Менску напрыклад прадбачвана, што на апазыцыю /БНФ/ будзе галасаваць каля 1/3 выбаршчыкаў 22,9%, гарады: Баранавічі і Кобрын. Ленінскі і Маскоўскі гарадзкія р-ны Берасьця, ды Янаўскі /Іванаўскі/ і Маларыцкі раёны вобласьці. Гарады Полацак і Новапалацак, Верхня Дзьвінскі, Кастрычнікаўскі і Першамайскі р-н гор. Віцебска. Гарады: Мазыр і Рэчыца, раёны: Нараўлянскі, Хойніцкі, Дабрушскі, Чачэрскі, Сьветлагорскі, Веткаўскі і Калінкаўскі Гомельскай вобл. ды Савецкі і Новабельцкі раёны Гомелю. Ленінскі і Кастрычніцкі раёны Гародні, ды Дзятлаўскі і Ашмянскі раёны вобласьці. Краснапольскі, Слаўгародзкі, Чэрыкаўскі, Крычаўскі, Шклоўскі і Хоцімскі р-ны Магілёўскай вобл. і горад Столбцы, ды Нясьвіскі і Салігорскі р-ны Менскай вобл.

КЛЮБ А.К. /«АРМІІ КРАЕВАЙ»/ ЗЕМІ ВІЛЕНСКАЙ!

Польская прэса падала, што ў Вільні адкрыты Клюб А.К. Віленскай Зямлі. ААдзьдзелы Клюбу маюць адкрывацца ў мяйсцох дзе пражываюць ад пяці і больш былых жаўнераў Арміі Краёвай.

ДЭПУТАЦКІЯ ФРАКЦЫІ Ў ВЯРХОЎНЫМ САВЕЦЕ БССР

Па ініцыятыве БНФ ў Вярхоўным Савеце БССР утвораны Дэпутацкі Дэмакратычны Клюб, у які ўвайшла і Фракцыя БНФ з 27 Дэпутатаў. Клюб гэты налічвае 100 сяброў. Камуністычны Клюб налічвае 160 сяброў. Група г. зв. Аграрнікаў /старшыні і іншыя кіраўнічыя вярхі саўхозаў і калхозаў/, якія разам з Вэтэранамі /вызначэнцы/, стварылі групу «Саюз» пад камандай Камуністаў. Гостра антысялянская. Процiў прыватнай сельскай гаспадаркі. Асобна вылучылася таксама група Прамыславікоў /Дырэктары і розныя кіраўнікі дзяржаўнага промыслу/.

БЕЛАРУС-КАТАЛІК АБ КАСЬЦЁЛЕ НА БЕЛАРУСІ

/з арт. А. Сідарэвіча ў «ЛіМ»/ ... Апалячваньне — па раньнейшаму галоўная функцыя і задача Каталіцкай Царквы на Беларусі. Мэтады — даўно апрабаваныя. Язуіты, калі яны зьявіліся ў нашым краі, пачалі сваю работу з апрацоўкі палітычных дзеячоў і моладзі. Мы ведаем, што Польская Каталіцкая Царква і прасякнутая духам Каталіцызму «Салідарнасьць», вызначаюцца сваёй антыкамуністычнай скіраванасьцю. Чаму-ж тады Ракоўскі Пробашч агітаваў парахвіян /мястэчка Ракава/ галасаваць /на выбарах у БССР/ за камуністаў-кіраўнікоў? Чаму «Салідарнасьць» друкавала лістоўку ў падтрымку Д. Арцы-мені — таксама Камуніста-кіраўніка. Адказ просты: таму, што канкурэнтамі гэтых кіраўнікоў былі дзеячы Беларускай культуры: В. Рагойша, ў першым выпадку, А. Мальлзіс у другім /Каталікі/. Ня скажаш пасьля гэтага, што Царква стаіць над этнічнымі мяркаваньнямі. Мяркаваньні тут пэўныя, адназначныя: ня даць разьвіцца Беларускаму руху, бо ён можа падтачыць Польскія пазыцыі на Беларусі. Прапольскія ксяндзы і «Салідарнасьць» /з суседняй недалёкай ад Горадні Беласточчыны/ «палюбілі» камунстаў-кіраўнікоў, таму што яны таксама супраць росту нацыянальнай самасьвядомасьці Беларусаў. /Камэнтары ў дужках — нашыя.

ЗНОЎ БЬЮЦЬ НА СПАЛОХ АБ ЧАРНАБЫЛЮ

Па газэтам працацілася асьведчаньне былога атамінжынэра У. Шоўкашчытнага, што цяперашні «саркафаг» /бэтановая пакрыўка выбухлага рэактара/ прапускае ў паветра радыяцыю. Прапускае праз свае тоўстыя бэтановыя муры частку радыяцыі з паверхні каля тысячы квадратовых мэтраў, бо вызваляючага з нетраў энэргія нішчыць бэтановую абалонку саркафагу. Падобна шыкуецца стварэньне другога саркафагу, які пакрые новым мурам старый. Ахвішыяльныя крыніцы асьведчылі, што працёкаў энэргіі няма.

КАМАНТАР АБ «СУВЭРЫНІТЭТАХ» РАСПУБЛІК ПРАДСТАЎНІКА ІМПЭРЫІ

Член Прэзыдэнцкага Савету і Міністар Унутраных Справаў Сав. Саюзу — В. Бакацін асьведчыў: Ёсьць рэальная Прэзыдэнцкая ўлада /Гарбачова/, адпаведныя Ўказы /дэкрэты/ «а заявы, дэкларацыі аб намерах, гэта і ёсьць толькі намеры»... Гарбачоў скасаваў пастанову В.С. РСФСР аб ўласнасьці Распублікі. Ўсе нетры маюць належаць саюзным ўладам.

«БЕЛАРУСКАЯ» ТЭЛЕВІЗЫЯ

/«Наша Мова»/. Ці зьяўляецца «Праграма Беларускага тэлебачаньня» нацыянальнай, Беларускай?.. застаецца толькі зьдзіўляцца. Няўжо мы няздольныя падрыхтаваць некалькі чалавек на ўсю Распубліку! — вядучых Беларускіх тэлепарграм, якія-б размаўлялі на мове народу, на добрай Беларускай мове? Ды дзе там — на добрай, жывой багатай!.. Хаця-б нашы вядучыя былі здольныя хоць як небудзь гаварыць па Беларуску!

Дагэтуль у Вярхоўным Савеце БССР, у Беларускім Парлямэнце, гаварылі пераважна не па Беларуску. Удумайцеся толькі: як можна гаварыць з народам не на яго роднай мове? Як можна ад імя народу гаварыць не на яго роднай мове? І не дзе небудзь за морам... а тут, на зямлі гэтага народу, у доме гэтага народу! Як мы дапусьцілі такое? І ці можна болей цярпець?...

На Вас, Шаноўныя Дэпутаты, наша надзея: мы верым, што Вы зробіце ўсё, каб мова наша не ўмерла, а з моваю — і яе творца — народ...

Мы верым, што ў Вас хопіць дзяржаўнай мудрасьці, каб зрабіць Беларусь сувэрэннай дзяржавай, ня толькі на паперы, але і фактычна, каб яна вызначалася сярод іншых краін ня толькі сваім гэрбам, Гімнам, Сьцягам, але і сваёю дзяржаўнаю мовай, сваім дзяржаўным аўтарытэтам...

/Ці-ж Паважаныя сябры Таварыства Беларускае Мовы спадзяюцца, што захапіўшая БССР камунафашыстоўская кліка янычараў і пануючая ў гэтак званым «Беларускім Парлямэнце» вырачацца сама дэнацыяналізацыі Беларускага народу?/

МАЁР У. ГРЫБАНАЎ — ДЭПУТАТ ВС САВЕТУ БССР АБ ДЭКЛЯРАЦЫІ СУВЭРЫНІТЭТУ

Дэклярацыя — гэта крык аб дапамозе. Гэта апошняя магчымасьць народу і ягонай Дзяржавы прыйсьці да лепшага жыцьця. Трэба разбурацць сталінска-бражнёўскую імпэрыю... Гэта зразумелі ўжо ўсе. Таму кожны пункт Дэклярацыі — спроба скінуць путы з ног і пятлю з шыі, надзея што хоць нашыя дзеці будуць жыць па людзку.

... Беларусь у сувязі са сваім геаграфічным і стратэгічным становішчам ажно стогне пад ціскам Ваеннага Ведамства і ваенна-прамысловага кампляксу. Яна перанасычана ракетамі, тэхнікай, войскамі. І ўсё гэта без ніякага кантролю з боку Вярх. Савету Распублікі... мы абавязкава павінны трымаць сітуацыю пад кантролям і дамагацца дэмілітарызацыі Распублікі, выходзячы з таго, што мы — незалежная Дзяржава.

СТВОРАНАЕ МІЖНАРОДНАЕ ЗГУРТАВАНЬНЕ БЕЛАРУСЫСТАЎ

На Міжнароднай Канфэрэнцыі ў Варшаве з нагоды 500 годзьдзя нараджэньня Ф. Скарыны, створана Міжнароднае Згуртаваньне Беларусыстаў, у якое ўступіла 53 навукоўцы з розных краін сьвету і з Беларусі. Старшыней выбраны пісьменьнік Адам Мальдзіс /БССР/, Сакратаром Генадзь Цыхун /БССР/. Намесьнікам: праф. Томас Бэрд /ЗША/, Джэймс Дзінглі /Вялікабрытанія/, Карл Гутшміт /Нямеччына/, Міхал Кандрацюк /Польша/ і Аляксей Каўка /Масква, РСФСР/. Сябрамі Камітэту: У. Анічэнка /БССР/, Альберт Барташэвіч /Польшча/, А. Баршчэўскі /Беласток, Польшча/, Мікалай Бірыла /БССР/, Іван Дзешка /БССР/, Вітаўт Кіпель /ЗША/, Тадэй Левашкевіч /Польшча/, Алег Лойка /БССР/, Мікалай Нікалаеў /РСФСР/, Альжбета Смулкова /Польшча/, Леў Шакун /БССР/ і Румяна Эфцімава /Баўгарыя/.

КАПІТАЛІСТЫЧНАЕ ЗАМЕЖЖА АСЬЦЯРОЖНАЕ

У Менску адбылася нядаўна Міжнародная спэцыялізаваная Выстаўка «Тэхнічныя Сяродкі Абсталяваньня Рабочых Мейсцаў ў Будаўніцтве». Выстаўка прызначаная прыцягнуць якмага больш чужаземных капіталістаў да супольных прамысловых прадпрыемстваў у БССР. Аднак сьцьвярджае карэспадэнт у «Голасе Радзімы», што хоць з кожным годам фронт будаўнічых прац ў нашай Распубліцы разшыраецца... сёлета ў Менсі прыехала меньш фірмаў, чым у 1979 г. Якая прычына? Крызыс нашай эканомікі нарадзіў недавер замежных фірм да Савецкіх замаўляньнікаў з-за адсутнасьці валюты«... На мінулай Выстаўцы былі закупленыя ўсе экспанаты. Цяпер многае паехала за мяжу разам з прадстаўнікамі фірмаў...

ПРАДСТАЎНІК НОВАЗАКЛАДЗЕНАЙ ПАРТЫІ АБ БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫІ

У інтэрвью «Голасу Радзімы» прадстаўнік новазакладзенай у Менску Нацыянальна-Дэмакратычнай Партыі Беларусі — Я. Амельянаў асьведчыў: /Першасная мэта/ гэта адраджэньне Беларускай Нацыі. На сёньняшні дзень, я не баюся гэта сказаць, Беларускай Нацыі няма. Яна размыта. Мы будзем спрыяць адраджэньню Беларускага народу...

НАВІНЫ

Вінцук ВЯЧОРКА

Калі Вільню ў 1939 годзе ўключылі ў склад БССР, камуністы пасьпелі скласьці чорныя сьпісы віленскіх беларускіх дзеячоў. Потым Віленскім краем Масква расплацілася зь Літвой за яе акупацыю Чырвонай Арміяй, а потым – і за стварэньне "Літоўскай ССР". Тады беларушчыну вычысьцілі зь Вільні грунтоўна: не засталося інтэлігенцыі – яе зьнішчылі фізічна; скасавалі школы, музэй зь біблітэкай, перыёдыку. Пасьля гэтага ўрад БССР цалкам забыўся на лёс беларусаў у Вільні і краі.

Вільню пачалі засяляць літоўцы (іх цяпер тут каля паловы). Тое, што па статыстыцы беларусаў у краі няшмат, дазваляла камуністычным лідэрам Літвы ігнараваць праблему цалкам, пакідаючы мясцовым беларусам – "палякам" магчымасьць вучыцца ў расейскіх школах.

Літоўцы, пачынаючы зь Х1Х ст., у гістарычных нарысах, у школьных падручніках абміналі беларускі характар ці прынамсі беларускі складнік Вялікага Княства Літоўскага, беларускасьць ці хаця шматкультурнасьць Вільні. Гэта можна зразумець: невялікай нацыі дзеля адраджэньня патрэбныя героі і дзяржаўныя ідэалы даўніны. Але ў выніку гэтага сярэдні літовец ані ўяўляе, што Беларусь мае непасрэднае дачыненьне да гісторыі Літвы і нейкі інтэрас у Вільні.

Заява Прэзідыума Вярхоўнага Савету БССР нагадала літоўцам, што беларуская праблема Віленшчыны існуе, але ж надзвычай істотна было своечасова павесьці канструктыўны дыялёг зь Літвой. М.Д.Дземянцей зь ёй гутарыць не зьбіраецца, таму бараніць інтарэсы Беларусі і беларусаў, ня сварачыся зь Літвой, на запрашэньне парламенцкай групы Саюдзіса рушылі мы.

Значны крок – гэта згода, што справа Віленшчыны ёсьць справаю толькі двух народаў, як спрадвечных на гэтай зямлі. У расейскім варыянце тэксту заявы літоўцы пагадзіліся (упершыню!) пісаць гэтак: Вильнюс (Вильня), Вильнюсский (Виленский) край. Вырашылі стварыць сумесную падручнікавую камісію дзеля аб'ектыўнасьці навучаньня гісторыі і культуры. Паставілі пытаньне пра беларускую мову ў касьцёлах краю (нас горача падтрымаў сп. Ландсбергіс). Прысьпешылі пошук памяшканьняў для беларускіх таварыстваў. Вырашылі распачаць сумеснае пэрыядычнае выданьне – як культурны мост паміж спрадвечнымі суседзямі (можа, далучацца ўкраінцы), а таксама спаткацца трохбакова – з украінцамі, як нашчадкі Вялікага Княства Літоўскага.

Дэпутат Літвы, былы народны дэпутат СССР Казімерас Уока, той самы, што "пакрыўдзіў" Гарбачова, выдаў шыкоўную прапанову стварыць (ці то адрадзіць) віленскую Беларускую друкарню імя Францішка Скарыны, якая будзе друкаваць, як і калісьці, беларускую перыёдыку, кнігі ды падручнікі. Рэалізацыя ідэі пачалася.

На вялікім мітынгу прамаўляў у падтрымку Літвы Юры Афанасьеў, лідэр Міжрэгіянальнае дэпутацкае групы (МГД) ў Маскве. Праграма "Время" пра ягоны ўдзел змаўчала. Былі траістыя перамовіны: Ландсбергіс і "Саюдзіс" – МДГ (Афанасьеў і Мурашоў) – БНФ.

МДГ, паводле Мурашова, скурчваецца кольказна. Калі раней дэпутатаў гуртавала барацьба за адмену 6-га артыкула Канстытуцыі,і налічвала група 393 чалавекі, дык зараз вызначальнае ідэі няма, група раскалолася па адносінах да Гарбачова (якія ў многіх набылі рэлігійны характар, сталі пытаньнем веры).

МДГ пажынае плады таго, што не зважала на імперскасьць Савецкага Саюзу: дэпутаты з рэспублік жывуць ідэяй незалежнасьці, а Расея так і не стварыла масавы і згуртаваны дэмакратычны народны рух. Гэта – вынік імперскіх забабонаў у часткі тамтэйшага грамадзтва. Афанасьеўская ідэя круглага стала з уладамі " не пайшла", гэта днямі прызнаў і Мурашоў у інтэрвію "Свабодзе". Сапраўды, народы ёю не згуртаваць. Уявіце сабе круглы стол Пазьняка з Сакаловым.

Мне даспадобы Ландсбергісава: "Мы даводзім ПЕРЕСТРОЙКУ да канца, а нас абвінавачваюць, быццам мы яе ворагі". Дайшлі да згоды, што неабходна правесьці круглы стол дэмакратычных рухаў СССР ("Саюдзіс", натуральна, будзе назіральнікам). Падобна, Ландсбергіс разумее, што ратунак Літвы у тым, каб яе прыклад пераняла іншыя рэспублікі. Як цяпер лічыць Афанасьеў, гуртавальная і галоўная ідэя такога спатканьня – ператварэньне Савецкага Саюзу ў суіснаваньне дэмакратычных незалежных дзяржаваў.

Апошняе. Калі стала вядома, што савецкія войскі чарговы раз спрабавалі "узяць" Дом друку, туды сабраліся інваліды: сячыце, маўляў, лапаткамі. А ў Найвышэйшай Радзе Літвы – нармалёвыя людзі з нармалёвымі, не чыноўнымі абліччамі. Стары апарат ня робіць. Ахвярна, за так працуюць новыя людзі: маладзейшыя, старэйшыя.

ГОЛАС НАРОДА (Паводле Маякоўскага)

Еш ананасы, жуй сэрвелат —
час твой сыходзіць,
партапарат!

Занатаваў Вядзьмак Менскі

Управа Сойму Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне"

ДЭКЛЯРАЦЫЯ

Управа Сойму Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне", прааналізаваўшы пагрозьлівы стан, у якім апынулася карэннае беларускае насельніцтва Беласточчыны на сваіх спрадвечных землях з прычыны антыбеларускай палітыкі былых уладаў у Польшчы, цалкам ухваляе і падтрымлівае арганізацыю ды праграмныя накірункі дзейнасьці Беларускага Дэмакратычнага Аб'яднаньня, скіраваныя на абарону нацыянальнага жыцьця, прыроды, правоў чалавека, рэлігіі, гаспадаркі і культуры беларусаў Беласточчыны. Мы заклікаем вядучыя палітычныя сілы Польшчы падтрымаць партыю, якая адстойвае інтарэсы нацыянальнае меншасьці. Гэта надта істотна з увагі на няпростую гісторыю дачыненьняў нашых двух народаў, на эканамічнае становішча ды нацыянальна-культурныя праблемы Усходняе Беласточчыны.

Управа Сойму БНФ дэкляруе, што усе перамовіны з польскімі урадавымі ды палітычнымі арганізацыямі на тэмы, якія датычаць інтарэсаў беларусаў у Польшчы, БНФ будзе весьці у паразуменьні зь Беларускім Дэмакратычным Аб'яднаньнем.

Управа Сойму БНФ лічыць, што сэнс будучых узаемадачыненьняў беларускіх і польскіх дзяржаўных і палітычных структураў будзе шмат у чым залежаць ад свабоды дзейнасьці БДА і ад паляпшэньня становішча беларусаў на Беласточчыне.

Старшыня Сойму БНФ
Зянон Пазьняк

Сакратар Управы БНФ
Вінцук Вячорка

Менск, 5 сакавіка 1990 г.

АДБУДОВА ПОЛЬСКАГА КАСЬЦЁЛУ Ў КОБРЫНЕ

Пад гэтакім назовам падала Польская прэса аб адбудове Каталіцкага Касьцёлу ў Кобрыне на Беларусі. Не Каталіцкага, але Польскага Касьцёла!

ЭПОХА РАЗПАДУ... ЎАб чым пішуць у Менску/

Пачатак артыкулу зьмешчаны ў «ІР», ў Менску Галіны Белай — д-ра Філалаг Навук «Пакуль Сьвеціцца Надзея». /Зьмяшчаем паводле скалечанага Камуністамі Сав. правапісу/.

...над усім пануе адчуванне знішчальнага краху ідэалагічных устояў яшчэ нядаўна магутнай савецкай цывілізацыі і разнастайныя з'явы, якія здаюцца багаццем, на самай справе — абломкі розных культурных светаў, якія выпадкова сустракаліся ў эпоху ліхалецця.

Так, прызнаемся: перабудова — яшчэ не рэвалюцыя, пакуль гэта тоўькі крах. Наша мінулае ляжыць у руінах, яно ўсвядомлена як няўдалы трагічны эксперымент; наша сучаснае — нестабільнае; наша будучыня залежыць ад абарачальнасці ці неабарачальнасці сацыяльных і маральных перамен. І таму адзіна дакладнай рэальнасцю з'яўляецца сёння сітуацыя распаду бяспрыкладнай па жорсткасці таталітарнай Сістэмы. Што ж датычыць парасткаў новага, дык пакуль яны яшчэ слабыя і не даюць дакладнага ўяўлення аб тым, якой будзе будучыня, незнаёмае грамадства, дзе, магчыма, на абломках бюракратычнага самаўладдзя адновіцца жыццё.

Больш за семдзесят гадоў мы жылі ў ірэальным, вымарачным свеце. Мастацтва ўнесла свой уклад у гэтую грандыёзную містыфікацыю. Кожны з пісьменнікаў, хто ішоў ад «сацыяльнага заказу» (а такіх было большасць), прымаў за рэальнасць тыя абстракцыі, якія ўвяла ў жыццё афіцыйная ідэалогія.

Загана містыфіцыраванай інтэрпрэтацыі з'яў грамадскага жыцця была ў тым, што яна прыводзіла да псеўдаінтэрпрэтацыі, да атрафіі асабістага інтэлектуальнага намагання. І гэта ў канчатковым выніку стрымлівала інтэлектуальнае развіццё народа. Вынікі такога самаразбурэння адбіліся не толькі на тым, што мільёны людзей раптам адчулі сябе людзьмі, якія жывуць у замку, пабудаваным на пяску, але і ў тым светаўспрыманні, якое ўсё яшчэ прымушае іх блытаць месцамі прычыны і вынікі, ствараць хімеры і шукаць ворагаў там, дзе трэба было б звярнуцца да сябе (прыклад таму — сучасны рускі шавінізм). Гэта сюррэальная свядомасць з'яўляецца самым цяжкім прадуктам эпохі распаду.

Пераломны пленум (пародыя)

–Спадары! Сягоньня пленум
вырашае, як жа быць,
каб у задніцу каленам
хутка чам не зарабіць,
так што, хлопцы, пагаворым,
тут свае сярод сваіх...

Так! Каб мець надзейны кворум
абудзіце тых старых
ды прашу, каб Ідыёляг
перасеў бліжэй сюды,
бо з падпольля вылез вораг
за апошнія гады.
Тых брашураў ды газэтаў
разьвялося вельмі шмат...

–Ды усе ведаюць пра гэта,
у Дануты ж поўны склад!

Але тут не надта глянеш,
бо Эўропа ях вішчыць,
а цяпер, куды ні глянеш,
без яе нямохна жыць.

–Мы жылі – а ім нямохна!...
–Мы сталі – і стаім!...

–Прапаную: асьцярожна,
але даць па мордзе ўсім
ды на хвост насыпаць солі,
калі нельга прышчаміць,
бо кіруючую ролю
ім яшчэ не адмяніць!

–А калі усё ж адмечаць?
Нашы ж гады – не адны.

–Пачакай – яны ажэняць!
Тыя ж сукіны сыны
Ужо цяпер, як маюць дыху,
у партыйны лезуць друк:
Юрка Бацылеў паціху
наш "Маяк" прыбраў да рук,
гэты злодзей мае вопыт –
зь ім ня жарты і ня сьмех..

–А яго намесьнік Чобат
усе трыбуны абабег!
Як пачне, то мёд і слодыч:
пра Народны Фронт пяе,
а ўжо потым – вось жа сволач! –
па начальніках дае.
Каб рабіў хоць на заводзе –
там і подслух, і дагляд.
Лепш за ўсё, каб на "Азоце"...
–Дык рабіў. Палёр Яўстрат.

–Гэта што яшчэ за дурань?!
Гэта новы той сапляк?!
Каб яму ды голай скурай
сесьці добра на страшляк!!!
Сам палёр, а банду тую ж
нам пакінуў пільнаваць?!
Іх жа ўсіх не арыштуеш,
бо ж галоснасьць, яе маць!

–А чаго злуе Жукоўскі?
Да палякаў быў зайшоў
ды як вычасаў па-польску
шэрсьць з усіх "таварышоў" –
у залі пляскаюць, сьмяюцца,
і няма на іх бяды...

– А калі яшчэ зьбунтуюцца,
[illegible]
Тут нас кожнага прагрэе –
да падохнаў да бусоў!
[illegible] дзесяткі тых яўрэяў
горш за ўсіх беларусоў,
каб тых выдалілі гланды
[illegible] бензінавай пілой!
–Гэта ўсё пайшло з Тарандцы
[illegible] "Ленін" з Балорнёй!

–Ат, "Нахондя"! Памяркуе
ды разыдзецца да хат.
Горш, калі "Азот" страйкуе...
–Гэта зноў справунак Яўстрат.
ды яго дурныя байкі...
Калі Чобат там сядзеў,
ня было ніякіх страйкаў,
кожны сам сабе трымцеў.

–Кінуце ўрэшце з тым Алесем –
мала іншых пчанюкоў?
Не адзін ён, падла, лезе, –
пруць ужо з усіх бакоў.

Вы ж, марксісты, балбатаньнем
захлынуліся ізноў.
Ёсьць сур"ёзныя пытаньні,
хопіць тых агульных слоў,
апраметнець час ад мараў
ды калгасных сьпелых ніў.

–Але хто разьвёў татараў?!
Іх жа Сталін адмяніў!

–Ды займемся ўрэшце справай.
Трэба вызначыць сьмялей,
як нам з гэткаю аравай
жыць і працаваць далей?
На каго кідаць працоўных?
З кім жа "Інтэрфронт" зьбіраць
А па вашых мордах сонных
ніхалеры ня відаць!

–Але хто, проч ветэранаў,
дасьць у партыю салдат?
Чым залізваць будзе раны
наш магутны апарат?
Мы ж раней у камсамоле
зьмену пасьвілі ўвесь час,
а цяпер Падгорны Толік
адшчапляецца ад нас!
Што ён ходзіць ды хітруе?
Што ён меле, нібы шэф?
Хто тым хлопчыкам кіруе? –
"нефармалы" з БНФ?!

–Вось і зь беларускай мовай..
Фронт хацелі разваліць...

А яны сваіх палову
нам жа здолелі ўшчапіць!
Чарапіца, як дахоўка,
з ТБМа паляцеў.
Гэта, што за падрыхтоўка!
Кожны плёў там, як хацеў.

–Ты чаго маўчыш, Алёшын ?
Што надзьмуўся, быццам рак?!
Ты ж прасіў, далі ны грошы.
А чаму ізноў бардак!?

–А ты сам зрабіў хоць нешта?!
Сам ты рак! І з мордай той!
Ты схаваўся ды сьмяешся
над партыйнаю бядой!
Хіба я палю у народзе
тое гадкае сьвятло?!
Быў тут Якаўлеў Валодзя –
нам і гора ня было...

–Гэта ўсё ад Гарбачова,
гэта ён наслаў бяды...
–Цыц! А пікні больш хоць слова
пойдзеш, ведаеш куды!

Вядзьмак Гарадзенскі Троцкі

Сьвята, імпэрскае сьвята.
Танкі на пляцы равуць.
У турмы, у лягер, за краты
вядзе нас "актябрьскій путь".

А. Пяткевіч

Над нашай краінаю свастыкай зорка.
Партыйнай маноў паветра прагоркла.
Свабода у межах калючага дроту.
Хіба ж нам дадуць камуністы свабоду?

У Рыме сусьветным, у тым маўзалеі,
Шкляная труна, там вампір акалелы.
А побач на плошчы нябачнай ракою
Нявінная кроў разьлілася зь бядою.

Імпэрыя рухне, я веру у час сьветлы,
У гісторыю кане савецкае пекла.
І выкінуць людзі "важдя" з маўзалея.
І толькі тады Беларусь расквітнее.

Вядзьмак Менскі

ПРАБЛЕМЫ

Гаворыце, што выйшлі вы з народу,
Куды? Нашто? Якой цяпер пароды?
Я са свайго народу не выходзіў...
/Пімен Панчанка/

Праблемы, вечныя праблемы,
Куды ні сунесься, пся косьць!
Паўсюль мазгі, як эвээмы,
Лічыць бяруцца, хто ты ёсьць?
Таму прычынай наша мова,
Якой пісаны гэты твор.
Шкада, аднак, што й тут размову
Падпсуе часам разговор.
Хоць па натуры я пурыста,
Ды сёньня мушу сыпаць друз,
Каб быць паболей рэалістам,
Чым наш пісьменьніцкі хаўрус,
Што стаў падобны да пачвары,
Да царства плётак і маны,
Дзе ўсім кіруюць ганарары,
Пасады, званьні і чыны,
Дзе дэфіцыт з таемнай крамы,
Дзе асятры замест сардзін...
І усё ж Някляеў кажа: драма,
Што ён на сьвеце не адзін.
А як жа! Творчая эліта
Яшчэ рупліўцаў мае шмат,
І кожны лезе да карыта
Найбольшы выхапіць шкумат.
А вечары ушанаваньня
Не, не памерлых, а жывых,
Што сталі трупамі дазваньня,
Валос ня маючы сівых.
Праблемы, вечныя праблемы,
А нашы творцы гэткі зброд:
Бяруць з уласных зносін тэмы
І' пераносяць на народ,
І бэсьцяць родны люд бясконца
За хібы ўласныя свае –
Што Янка ў новенькай дублёнцы,
Якой Міколу не стае,
Што выбівае Саўка дачу,
Што прагне «Волгу» Апанас,
Што хтось разьлічвае на ўдачу
З лухтой прабіцца на Парнас.
А вось праблему роднай мовы
Хаваюць творцы-дзеячы;
Яка ж жыцьця ўсяго аснова,
Яна ж да Ісьціны ключы.
Яе шурпатыя далоні
І пільны позірк з-пад павек
Беспамылкова скажуць сёньня
Хто Патрыёт, хто Чалавек.

ЯШЧЭ АБ ЧАРНАБЫЛЮ

Зону забруджаньня радыяцыяй па Чарнабыльскай катастрофе наведаў Б. Сачанка і іншыя пісьменьнікі... Падаём кароткія зацемкі з ягонага рэпартажу...

... Звычайна пры любой аварыі, калі ёсьць пагроза чалавечаму жыцьцю, першае што робіцца — адсяляюць людзей з мейсцаў, дзе ёсьць такая небясьпека. У нас-жа адсяліўшы людзей з трыццацікілямэтравай зоны і то з недаравальным спазьненьнем, пачалі высоўваць розныя канцэпцыі, паводля якіх чалавеку на забруджаных тэрыторыях ня толькі можна жыць і займацца сельскагаспадарчай дзейнасьцю, а нават неабходна, карысна. Больш таго, тым хто з гэтым ня быў згодны, затыкалі рот, не давалі гаварыць. Амаль тры гады тое, што здарылася ў Ветцы на Магілёўшчыне, наагул усюды за межамі трох самых блізкіх да Чарнабыля раёнаў — Брагінскага, Хойніцкага, Нараўлянскага... а каб людзі нічога ня ведалі, нават не здагадваліся пра бяду: — не інфармавалі, не выпускалі дазімэтраў...

Цяпер адгаворка ў начальства адна: мы маўляў ні ў чым не вінаватыя, мы выконвалі тое, што нам казалі. Так, можа быць усё так, але-ж і сумленьне павінна быць у кожнага... Мучацца-ж тысячы людзей, хварэюць, паміраюць. А што яшчэ будзе? Праз год, два, тры, чатыры, пяць гадоў... З усіх жа радыёнуклідаў, што выпалі ў Беларусі, больш паловы асталося на вечна, ляжаць на палях Хойнічччыны, Брагіншчыны, Нараўляншчыны. І раней ці пазьней раёны гэтыя давядзецца ліквідоўваць... Становішча ў раёне /Хойніцкім/... ня проста напружанае, а крытычнае. Людзі зьняверыліся, яны ня могуць больш чакаць невядома чаго. У раёне ўжо зараз не хапае больш паловы гандлёвых работнікаў, прыкладна столькі — медыкаў, настаўнікаў, іншых спэцыялістаў. Грашовыя надбаўкі перасталі задавальняць. Сваё здароўе і здароўе дзяцей даражэй. Ды і што за тыя грошы купіш, асабліва ў нас, у Хоўніках? Ня дзейнічаюць ніякія ўгаворы. Людзі патрабуюць адсяленьня... /Галоўны доктар Раённага шпіталя — А. Тарасэвіч ня бачыць рожніцы між зонамі «жорсткае кантролі і ня жорсткае, бо як з адной зоны, так і з другой прыбываюць хворыя з тымі самымі хваробамі — гэта перш за усё гіпэртонікі, з захворваньнямі сардэчна-сасудзістай і эндакрыннай сыстэм, дыябэтам, бранхітам і інш. Павялічыліся ў параўнаньні з даваарыйным пэрыядам выпадкі лейкозу, захворваньняў печані і лёгкіх і асабліва шчытавой жалозы і зроку. Шкада дзяцей — яны пацярпелі ды і церпяць найбольш. Сёньня іх на сталым дыспансэрным уліку каля дзьвух тысяч... У шпіталі не хапае лекароў, мэдсёстраў. Няма неабходных лекаў, патрэбнай дыягнастычнай апаратуры. Абурэньне, скаргі людзей на тое, як іх лякуюць справядлівыя.../

Пад Бабчынам — вялікі сьвінягадоўчы камплекс. На 25 тысяч галоў. І Бабчын ратавалі, каб не закрыць гэты сьвінягадоўчы камплекс. Зноў — не людзі на першым пляне былі, а сьвіньні.

Выселеныя вёскі-хаты ўсе парабаваныя, знайшліся злодзеі, якія павыносілі усё, і гэтае недзе-ж прадавалася ня гледзячы на радыёактыўнасьць, заканчаючы радыяцыяй пакупцоў.

Заўвага: паводле дайшоўшых вестак ходзячых па Беларусі, да гэтага жахлівага становішча затрымкі перасяленьня насельніцтва з загрожаных ваколіцаў паза ахвіцыяльнай 30-ці кілямэтравай зонай адсяленьня, прыклалі руку галавары Савецкай Арміі, перадусім Камандзер Беларускай Ваеннай Акругі і Стратэгічны Адздзел Сав. Арміі, якія захацелі выкарыстаць Чарнабыльскую катастрофу дзеля навуковых досьледаў над людзьмі, вытрымаласьці людзкага арганізму пры сталым доўгагадовым прабываньні ў заражаных радыяцыяй зонах. Дзеля посьпеху гэтых досьледаў патрэбнае было вялікае насельніцтва і абшары з рознай моцай радыяцыі, розных радыяактыўных элемэнтаў. БССР аказалася ідэальным досьледным полем, а Беларусы досьледнымі кролямі!

ПАД ЗНАКАМ «РУСКАЕ» І «ПОЛЬСКАЕ» ВЕРЫ

У Беластоку выйшла кніжыца памерлага а. Ільва Гарошкі, аднаго з кіраўнікоў Вуніяцкае Беларускае акцыі на Захадзе і рэдактара тады выходзячага ў Эўропе Вуніяцкага часопісу «Божым Шляхам».

«САВЕЦКІЯ ЛЮДЗІ» І НАДАЛЕЙ!

Аргентыну ў мінулым годзе быў наведаў яшчэ нядаўні Старшыня Прэзыдыюму Вярсавету БССР — Таразэвіч, адзін з магільшчыкаў Беларускае Нацыі. Наведаў Аргентыну, каб падтрымаць валячаяся ўжо і там, створанае ў сваім часе савецкімі спэцамі па русыфікацыі Беларусаў — месіва: «Савецкі Народ». Гэта дасло́ўна! Гэтыя Савецкія злачынцы патрапілі ў цягу якіх 10 гадоў, абярнуць тысячныя арганізацыі Беларускія сялян ў Расейскія, пад вывешкай «Савецкіх», ды ня толькі арганізацыі, але і людзёў патрапілі змусіць выірачыся свайго імя, ды запісацца як «Савецкія» людзі, ды прыняць ня толькі назоў «Савецкі», але і запісацца ў пашпартах, як безнацыянальныя «Савецкія Грамадзяне». Каля 30 тысяч Беларусаў абярнулі ў некую безнацыянальную скаціну, пазбавілі іх свайго нацыянальнага імя ды ходаліся, каб яны забылі сваіх бацькоў і дзядоў. Гэта была найвялікшае праступства лінгвіцыду, дакананае над Беларускім народам паза межамі ягонай зямлі. Актыўны удзел у гэтым брала і гэтак званае Савецкае Таварыства «Радзіма» — Аддзел у Менску. Брала і бярэ! Ня гледзячы на гэтыя 5 гадоў перастройкі, калі нібы справядлівасьць павінна-бы павярнуцца ў дзеяньнях Савецкіх прадстаўнікоў за мяжой, — у тым выпадку самога «Прэзыдэнта» БССР! Ці думаеце, што ён паехаў у Аргентыну, каб сказаць нарэшце ачмураным імі калісьці Беларусам і іхным дзецям, што іхняя ператварэньне ў некіх безнацыянальных «робатаў» — скаціну, было праступствам-злачынам над Беларускім народам? А якжа! Наадварот, ён там аб гэтым Савецкім злачынстве і не ўспамянуў! А і далей ўсхваляў гэтае праступства і сваіх агэнтаў, дапамагаючых гэтаму лінгвіцыду над Беларускім народам у Аргэнтыне, як напрыклад сяньняшні «Прэдсядатель «Фэдэрацыі Клюбаў Савецкіх Грамадзян» — У. Бальшак.

/Карэспандэнцыя падае справы падзеі ў Аргентыне з мінулага году, а аднак надыйшла яна да нас толькі пару м-цаў таму і мы пастанавілі такі яе надрукаваць, таму што яна актуальная і ў сучасны час. **Радакцыя.**

ВІЛЕНШЧЫНА

/«Свабода»/ ... «Не разгневаць Маскву, дагадзіць ёй — вось прынцып Менскага кіраўніцтва. 50 гадоў ня думалі пра Беларусаў ў Віленскім Краі аддалі Літоўцам Беларускі Музэй са Слуцкімі паясамі, архэалягічнымі знаходкамі, старажытнымі кнігамі, зборамі газэт і часопісаў, дазволілі Польскім ксяндзам апалячыць значную частку Беларусаў у Літве, а цяпер схамянуліся. Бо гэта трэба Маскве»...

ПОЛЬСКІ УЛЬТРА НАЦЫЯНАЛІЗМ ПАКАЗВАЕ РОГІ

Зьезд Польскай Сялянскай Партыі «Строніцтва Людовэго», якое ішло даўней на паску Камуністаў, перахрысьціўшы сябе, ці хутчэй перамаляваўшы ў «Польскае Строніцтва «Адраджэньне», адкінула бальшыней галасоў Кангрэсу рэзалюцыю, падтрымоўваючую абвешчаную незалежнасьць Літвы! Дзіўна ня тое, што Польскім ультранацыяналістаым мроіцца яшчэ Польшча з цэлай Зах. Беларусяй і з Вільняй, а тое, што гэта сталася на Кангрэсе Польскай **Сялянскай** Партыі, а не нацыяналістычнай правіцы.

ДЗІЎНАЯ ПАКРАЖА — ЦІ НЕ ЎЗБРАЯНЬНЕ ТЭРАРЫСТАЎ?

У Нурцу на Беласточчыне са складаў Польскае Вайсковае адзінкі скрадзеныя невядомымі: 3 скрыні гранат і проціпанцырныя кулі. Ці гэта не ўзбройваньне мяйсцовых Польскіх антыбеларускіх тэрарыстаў для разправы з мяйсцовым Беларускім насельніцтвам?

НОВЫЯ АСАДНІКІ НА БЕЛАРУСІ

«Навіны» — ворган БНФ піша: ... мы можам апынуцца ў становішчы Латышоў у Латвіі, Эстонцаў у Эстоніі, г. зн. стаць адноснай бальшынёй ў сваёй краіне. Паколькі вайскоўцы-адстаўнікі і рэзэрвісты — няўтулька пачуваюцца ў Балтыі, яны пачынаюць паціху перабірацца на Беларусь. Далей, ідзе вывад Сав. войскаў з Чэхаславаччыны, Вугрыі, Нямеччыны. Частка іх асядае ў нас. Ідзе скарачэньне Арміі. Рэзэрвісты й адстаўнікі перабіраюцца на Беларусь. Яны маюць права на першачарговае атрыманьне жыльля. Мала таго «шаснаццатая распубліка» абавязала мясцовыя органы ўлады стварыць ім ражым найбольшага спрыяньня. Такім чынам на Беларусі павялічваецца працэнт «рускаязычнага насяленьня»...

... Ёсьць яшчэ адно далікатнае пытаньне. Трэба зьвярнуць увагу й на тое, што да нас пераяжджаюць Армяны, Азэрбейджанцы. Уцякаюць са створанага імі пекла. Пад Ратамкай пабудаваны цэлы Армянскі пасёлак... Яны за вялікія грошы прапісваюцца ў Менску й прыгарадах, чым таксама абвастраюцца нашы праблемы — нацыянальныя й сацыяльныя...

Заўвага Радакцыі: нам здаецца, што аўтар зацемкі крыху памыляецца. З Арменіі і Азэрбейджану ўцякаюць не мяйсцовыя патрыёты, але Расейская наменклятура і мяшанцы, быўшыя на паслугах Расейскакамуністычнага акупанта, баючыся помсты ад паўстаючых народаў. У дадатак да ўспомненых аўтарам зацемкі памоцніках акупанта з Арменіі і Азэрбейджану, трэ' далучыць Кітайцаў, аселеных ў саўгасах Кобрыншчыны, Ветнамцаў у Магілёве, Месхаў на Смаленшчыне і іншых.

ЖЫРОВІЦКІ ФЭСТ

У гэтым годзе Жыровіцкі Фэст на Дзень Маці Божае Жыровіцкае, сабраў нязьлічоныя гушчы прашчанаў з усяго Заходнага кутка Беларускай зямлі, нават зпаза Савецкай граніцы з падпольскай Беласточчыны і Падляшчыны. Характэрна, што з нагоды Фэсту нават Савецкія гандлёвыя установы выкінулі на вуліцы свае прадукты. Вуліцы і Цэрквы былі запружаныя народам. Ля' Сьвятой крыніцы, дзе прашчаны бяруць Сьвятую ваду няспынная, доўгая калейка.

КАМУНІСТЫЧНЫЯ ХАПАЛКІ

Ворган БНФ — «Навіны» аб падстаўных камуністычных хапалках ахвяраў, прызначаных для дзецяў Чарнабылю піша:

... Каб канчаткова заплытаць людзей, ўлады прыдумалі новы ход: яны пачалі ствараць Камітэты... «Дзеці Чарнабыля». Зараз у Распубліцы іх ужо тры... асабліва трэба адзначыць апошняе новаўтварэньне «Дзеці Чарнабылю» — З., створанае з ініцыятывы партыйна-дзяржаўнага апарату... Узначальвае гэтую новую арганізацыю Натальля Машэрава, дачка былога Першага Сакратара ЦК КПБ... Кантактавацца з Камітэтам БНФ яна адмовілася...

ЯШЧЭ АБ ВЫБАРАХ У САМАЎРАДЫ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

Ня гледзячы на Польскі, нацыяналістычны тэрар, ўсюды дзе Беларусы патрапілі выставіць свае выборчыя лісты, яны асяглі перамогу. Беластоцкая «Ніва» падае: У Гарадоцкай гміне на 20 асабовую Гмінную Раду — 17 Радных ад Беларускага Дэмакратычнага Аб'еднаньня, ў Нараўчанскай на 18 Радных — 13 ад БДА, у Белавежы на 15 — 14 ад БДА, у Гайнаўскай на 18 Радных — 9 ад БДА, у Арлянскай на 18 — 9 ад БДА, у горадзе Гайнаўка прайшло 7 Радных ад БДА, у г. Бельску 8, у гміне Мілейчыцы на 15 Радных 9 ад Кааліцыйнага Выбарчага К-ту /Беларускі/. У гміне Чаромха ад Камітэту Нац. Мяньшынь /Беларусы і іншыя/ прайшло 14 на ўсіх 18. У Дубічах Царкоўных: 13 на 15 Радных, у Кляшчэлях, Боцьках, Нараве, Нурцу, Беларускія Выбарчыя К-ты ішлі без назову: «Беларускі», аднак такжа мелі посьпех. Паасобныя кандыдаты БДА прайшлі ў гмінах: Супрасьль, Бельск, Шудзялова і іншых. У Беластоку прайшоў толькі адзін кандыдат БДА.

ДЗІЦЯЧЫЯ САДКІ І ЯСЬЛІ

Не сакрэт, што і ў горадзе і ў вёсцы людзі гадамі стаяць у чарзе, каб атрымаць мейсца ў дашкольнай установе. І нярэдка — безвынікова... /«Голас Радзімы»/

Гутарка з Начальнікам Пажарнай Аховы БССР В. Астапавым

АГЛЯД

ДЗЯРЖАЎНАЯ РАДА «ВЕЧА»

Нр. 71 і 72. «Летапіс Беларускай Эміграцыі», 1990, Бруклін, ЗША. Хоць і з доўгімі перапынкамі часапіс як бачым такі выходзіць, ня гледзячы на незадаваленьне ведамых колаў Эміграцыі, якія хацелі-б як глыбей захаваць ад вочаў дасьледчыкаў некаторыя ня зусім слаўныя старонкі яе дзеяньня, ці зьнішчыць з гісторыі ведамкі аб тых, чые дзеі не ўкладаліся ў «галоўную плынь».

Ці шматлікім нават дасьледнікам ведама напрыклад аб стварэньні аднаго часу на Эміграцыі «трэцяга» Экзыльнага Ураду БНР? /Веча — Дзяржаўная Рада Беларускай Дэмакратычнай Распублікі/, ці аб «Старакаталіцкім Беларускім Патрыярхаце» з Патрыярхам Уладыславам? Прадстаўнікі якога дзеялі і ў ЗША і ў Канадзе і Нямеччыне? Ці аб тым, што сяньняшні «Першагерарх БАПЦ — Архіяпіскап Мікалай /Мацукевіч/ з Канады, які сяньня прабуе дубляваць Ерархію БАПЦ азагалоўленую Мітрапалітам Ізяславам, яшчэ у 1982 годзе выракся /адходжу на пакой/ Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы? Або спроба стварэньня Белар. Аўтакефальнай Кананічнай Царквы з Яп. Апанасам /Руская-Зарубежная/, яп. Васілем /БАПЦ/ і Арх. Уладзімерам? Ахв. лісты — дакуманты знойдзеце ў «Летапісе». Паза тым цікавыя дакуманты, як Адозва К-ту Ратаваньня БАПЦ ў Канадзе, Аб утварэньні Каардынацыйнага К-ту ў Канадзе і Бел. Нац. Рады /1952/.

У нумарах: ліставаньне Л. Галяка, Ліманоўскага /справа «папраўленага выданьня С. Станкевічам і супалкай Купалы/. Ліст Весялкоўскага — гісторыя ХАБР, Аб «новаўласаўшчыне», «Візбадэне» — МАКЦ, — этапах здабываньня фондаў коштам выračэньня ад Дэклярацыі з 25-га Сакавіка аб незалежнасьці БНР. Перапіска Кат. дзеячоў: а. Леў /Гарошка/ — Грынкевіч. Гісторыя Царквы ў Аўстраліі /аб М.Н. — Нікане/ і шмат, шмат іншых цікавых дакумантаў!

Аглядчык

У 11 ШКОЛАЎ ЛІДЫ — ПОЛЬСКАЯ МОВА!

Як падае Польская прэса ў 11-ці школах г. Ліды пачалі выкладаць Польскую мову. Затое ў Лідзе і да сяньня няма беларускай школы. Усе яны Расейскія!

100 МІЛЬЁНАЎ НА ДАБРАЧЫННАСЬЦЬ

Новаканадыяц этнічнага паходжаньня Сікх — Стывэн Сандэр ахвяраваў на дабрачынную мэту 100 мільёнаў даляраў, стварыўшы Інтэрнацыянальную Фундацыю Дапамогі патрабуючым краінам. 31-га траўня з гэтае нагоды адбыўся ў гонар шчодрага фундатара Банкет ў Таронце, ўладжаны Індо-Канадыйскай Радай, на якім прысутнічалі прадстаўнікі шматлікіх нацыянальных груп Таронта, ў тым ліку і Васіль Вір ад Беларусаў. Галоўным гасьцём быў Губэрнатар Антэрыя — Аляксандар Лінкольн.

ВЫНІК САМАЎРАДАВЫХ ВЫБАРАЎ У БЕЛАСТОКУ

Ліста Камітэту Обывательскага /Салідарнасьць/ здабыла 62 з паловай працэнта галасоў і 42 мейсца ў Гарадзкой Радзе на ўсіх — 50. 4 мейсцы здабылі Камуністы са сваёй перайменаванай Партыяй: Сацыялдэмакратыя Рэчыпаспалітай Польскай, здабыўшы 8% галасоў, а вось трэцяя па вялічыні галасоў — Ліста: «Кааліцыйны Выбарчы Камітэт», пад якім ішло Беларускае Аб'еднаньне злучанае з Праваслаўным Брацтвам /на вымогу якога не пастаўлена ў назове Выбарчага К-ту нават слова «Беларускі»/, хоць атрымала ўсяго на адну дзесятую працэнта меньш чым Камуністы, бо 6,9% — атрымала ўсяго 1 мандат! Чацьвёртае мейсца заняла Польская Хадэцыя з 5,5% галасоў і атрымала таксама 1 мандат, як і Беларусы з амаль 7-мі працэнтамі. Ані робячая шмат крыку «Канфэдарацыя Польшчы Непадлеглай, ані ППС, ані Польская Сялянская Партыя — ПСЛ мандатаў не здабылі.

ПАЎСТАЮЦЬ ПАРТЫІ

Сав. прэса павядамляе, што ў Берасьці створаны Арганізацыйны Камітэт Рэспубліканскай Партыі Беларусі. У Менску паўстаў Арг. К-т Дэмакратычнай партыі Беларусі. Ворганам партыі час. «Рэспубліка».

ПРАФСАЮЗЫ БОНЗА АБ РОЛІ САВЕЦКІХ ПРАФСАЮЗАЎ

У «Голасе Радзімы» зьмешчана гутарка Старшыні Белсаўпрофа у. Ганчарыка аб ролі ахвіцыяльных Прафсаюзаў сяньня. Ганчарык гаворыць: Яны /Прафсаюзы/ не маглі ў тых умовах мець іншы твар. Уся сыстэма арганізацыі жыцьця грамадзтва была скіравана на падаўленьне якой небудзь самастойнасьці з боку грамадзкіх арганізацыяў, у тым ліку... Прафэсыйныя Саюзы. І яны сталі састаўной часткай сыстэмы, якая на той час панавала ўва ўсім...

Але ён і далей хоча каб Саюзы ня былі «няўтральныя»! Ён супроць таго, каб узаемаадносіны /з партыяй/ былі такімі, як здаралася раней. На жаль, прыклады ўмяшаньня скажам некаторых Райкомаў Партыі ў жыцьцё Прафсаюзаў пакуль засталося... Ён бачыць ролю ахвіцыяльных Прафсаюзаў у абароне не работнікаў «мне больш да спадобы калі гавораць: «працоўны калектыў!» Заданьнем гэтых Прафсаюзаў мае быць «кантроля над дзейнасьцю ... каапэратываў!» «Выконваць функцыі абароны працоўных — гэта ні ў якім разе не азначае проціпастаўленьне Прафсаюзаў Партыі...»

БЕЛАСТАЧЧАНІН АБ БССР

С. Яновіч з Беларускага Дэмакратычнага Аб'еднаньня пабываў у Менску, дзе даў інтэрвью «ГР», у якім між іншым кажа: Мы ў Менску чуемся ня лепш чым у Беластоку... бо тут /у Менску/ Беларусаў ня чуваць, тут тая-ж самая пагарда да Беларускага слова, як і ў Беластоку. Мы проста ня маем свае дзяржавы... У Беларусі мы маем духоўны гэнацыд. Мова родная існуе тут як экспанат, як паказная, няма атаясамленьня з культурай. Сама сваімі сіламі яна ня можа адрадзіцца...

ТРЫ РЭФЭРАТЫ АБ БЕЛАРУСІ

На Кангрэсе Канадыйскіх Славістаў на Унівэрсытэце ў Брыціш Калюмбіі былі прачытаныя 3 рэфэраты, зьвязаныя з Беларусяй. Др. Зіна Гімпелевіч-Шварцман аб Чарнабыльскай бядзе на Беларусі. Івонка Сурвіла /мастачка/ аб Чарнабылу ў Сучасным Беларускім Выяўленчым Мастацтве і Мары Паўля Сурвіла /Мічыганскі Унівэрсытэт — ЗША/ «Беларусь як тэма ў Сучасным Беларускім Выяўленчым Мастацтве».

Галяндыя запрасіла 300 дзецяў, Швэдыя тысячу Семьяў, Данія — каля 1.000 дзецяў, пэўную колькасьць дзецяў на лекаваньне прымае Ізраэль.

Фрагмэнт роспісу мастака Алеся Пушкіна Экспазыцыя ў Менску.

АЛЕСЬ ПУШКІН

З Менску далецела вестка, што вядомы са сваіх патрыятычных выступаў, арыштоўваны, суджаны і караны, выдальваны з Мастацкага Інстытуту, ягоны студэнт, — гэрой студэнтаўскіх нацыянальных выступаў, — Алесь Пушкін, — аўтар патрыятычных нацыянальных мастацкіх абразоў — абараніў свой мастацкі Дыплём. Ды ня проста абараніў, але як выказаўся Старшыня Дзяржаўнай Экзамінацыйнай Камісыі — Правадзейны сябра Акадэміі Мастацтваў СССР — праф. Уладзімер Ветрагонскі: твор Аляксандры Пушкіна заслугоўвае Залатога медаля Акадэміі Мастацтваў, ды павіншаваў усіх з нараджэньнем вялікага Мастака.

Як экзамінацыйны твор, Алесь Пушкін выставіў аграмадныя палотна — роспіс памерамі 215 квэдратовых мэтраў, верхняя частка якога складаецца з постацяў выдатных прадстаўнікоў Беларускае Нацыі і дзеячоў сучаснай культуры. З нагоды Вернісажу ягонай Абаронная працы «Літаратура і Мастацтва» камэнтуе: ... У дзень абароны /дыплёму/ мастак пачуў у свой адрас столькі прыемных слоў, колькі за апошні год лаянкі з боку афіцыйнай прэсы і яе верных чытачоў...

Т.

ГАСЬЦЯВАЛЬНІКІ З ЗША У МЕНСКУ АБ МЕНСКУ

Танцавальная група «Васількі» наведала Менск, Горадню і іншыя куткі БССР прыманая горача мяйсцовымі патрыётамі. У «Голасе Радзімы» ворганy Т-ва Па Культурных Сувязях з Суайчыньнікамі За Мяжой зьмешчанае ўражаньне гэтых дзецяў Беларускіх эмігрантаў аб бацькаўшчыне іхных бацькоў: ... мы ведалі, што ў Беларусі кепска з яе беларускай мовай, але каб так кепска, то нават і не ўяўлялі. Гэта-ж у сталіцы ні разу ня пачулі, каб людзі паміж сабой размаўлялі на сваёй мове! Хіба адзін Народны Фронт валодае мовай...

ІДІЁТЫ БЫВАЮЦЬ У КОЖНАГА НАРОДУ!

Прэса падала, што ўкрадкам група Латышоў перабралася праз граніцу да суседняй мясцыны ў БССР і прарубіла ў лесе прасеку па лініі, дзе праходзіла каліс граніца паміж БССР і вольнай Латвіяй, а па прымусовым далучэньні Латвіі да СССР, гэтыя кавалкі этнічна Беларускай тэрыторыі былі адміністрацыйна далучаны да БССР.

Бярэ дзіва, што і сярод Латышоў, замест змагаючыхся за вызваленьне свае краіны з Камуна-Савецкіх путаў, трымаць брацкія сувязі з Беларускім народам ў іхнай супольнай барацьбе проціў Маскоўскіх акупантаў, знаходзяцца правакатары, якія свваімі безадказнымі дзеяньнямі выклікаюць няпрыязь да Латыскага народу.

Усе тэрытарыяльныя праблемы, калі яны паўсталі-б, могуць вырашыцца толькі вольнымі, незалежнымі нашымі Дзяржава- [illegible] безадказныя выскакі купкі [illegible] выразная правакацыя [illegible] паміж нашымі [illegible] гэтым сьцьвердзіць, [illegible] аграфічна чыста Бела- [illegible] частка гэтак званай Латгаліі з горадам Дзьвінскам Рэжыцай і Люцыным, дзе Латыскае насельніцтва ніколі ня мела аўтахтоннай бальшыні.

Пяткун

ЗГУРТАВАНЬНЕ «БАЦЬКАЎШЧЫНА»

На бачынах «Літаратуры і Мастацтва», выдаванага ў Менску, зьявілася адозва ініцыятыўнага Камітэту творанай Арганізацыі «Бацькаўшчына». Выглядае, што гэтае Таварыства мае заступіць вядомую прапагандовую агэнтуру калішняга ГПУ—НКВД—КГБ — «Таварыства Сувязі з Суайчыкамі за Мяжой», каторае ўславілася ня толькі сваёй бруднай акцыяй ачарняньня Беларускай Эміграцыі ў сваім «Голасе Радзімы» і была толькі філіяй Маскоўскага Т-ва і іхняга «Голасу Родіны», але і сваёй працай па абрасейшчваньні Беларускай эміграцыі, злашча ў Аргэнтыне, Злучаных Штатах і Канадзе.

Новыя вятры змусілі сяньня цантралю ў Маскве зьліквідаваць дасюлешнюю практыку, як ужо больш ня дзеючую і спрабаваць навязаць сувязі з суродзічамі за мяжой на больш рэальных падставах, апіраючыся на грамадзтве.

Прышлося аб гэтым падумаць і ў Менску.

Праектаванае Згуртаваньне «Бацькаўшчына» ў асобе створанага ў Менску Арганізацыйнага К-ту, ачоленага пісьменьнікам Аўгенам Лецкам ў сваім Звароце да «Беларусаў Сьвету», аднак ніяк ня можа пазбыцца той кароты Камуністычных звычак ўдаваць, што былі маўляў часы «справядлівага» камунізму, а толькі пасьля вось папсуўся і годзі! Выходзіць, што ўтварэньне Беларускай Рэспублікі было вымушанае не тым, што недзе быў Урад БНР і пагражала, што пры дапамозе Захаду і Польшчы, можа гэтая Рэспубліка адрадзіцца і тым самым і права на валаданьне Беларусяй Масквы счэзьне, а тым што яна нібы паўстала «воляй Беларускага народу» і была маўляў значатку «сувэрэннай»! Але пакінем гэтае на суменьні аўтара, ці аўтараў Адозвы! Зразумела, калі яны пакінуць далей пэцкаць нараджэньне новай арганізацыі сваімі камуністычнымі адрыжкамі, замена Маскоўскага філіялу на Беларускую грамадзкую арганізацыю патрэбна для ўсіх Беларусаў сьвету. Але яна павінна дзеля гэтага быць БЕЛАРУСКАЙ!

Пяткун

ПРЫЙШОЎ УРАДЖАЙ...

Газэты падалі, што на палёх Беларусі няслыханы ўраджай. «Ня тое што выдатны, але нябачаны!» піша «ЛіМ»... Здавалася б, па чалавечай логіцы, выходзячы са здаровага глузду, трэба гэтай акалічнасьці, пры нашых пустых паліцах, бязьмерна радавацца. Але ўраджай... - усёй гастрынёй выявіў параліж нашай адміністрацыйна-каманднай сыстэмы, фактычна яе няздольнасьць валодаць сытуацыяй. Жах ахоплівае, калі глядзіш на зафіксаваныя газэтнымі фотакамерамі, тэлеапэратарамі, зсыпаныя на дарогах, на жывёлагадоўчых пляцоўках, проста ў полі, Манбляны залатога збожжа, значнай часткі якога /падлічана: 40 мільёнаў тон, столькі купляем на «пачварным» Захадзе/ наканавана зглуміцца. /Чаму?/... Справа ў сыстэме. Гэта сыстэма сплянавала скажам, тую-ж прывозку заакіянскага хлеба акурат ў час жніва, у выніку чаго чыгуначны транспарт, аўтамашыны, якіх не хапае для перавозкі ўласнага ўраджаю, былі мабілізаваныя на вбслугоўваньне замежных збожжавозаў. ...ці ёсьць зараз саўгас, або калгас, які-б у роспачы не падаваў сыгналаў «СОС» — просім тэрміновай дапамогі з горада, інакш ураджай згіне. Гэта яшчэ адно /далёка не адзінакавае/ сьведчаньне банкруцтва калгасна-саўгаснага ладу. І ўсёроўна не пераводзяцца ў нас трубадуры, якія нястомна ўслаўляюць сыстэму, якая даўно паказала сваю няздольнасьць, няўменьне вывесьці краіну з ханічнага голаду...

М. Замскі

ПЕРШЫ РАЗ БЕЗ ЛАЯНКІ НА БАЧЫНАХ «ГОЛАСУ РАДЗІМЫ»!

У «Голасе Радзімы» ворганe Таварыства Сувязяў з Суайчыньнікамі за Мяжой зьявіўся перадрук с зацемкі др. Я. Галейкі з «Беларускага Голасу» ў справе ўжываньня эмігрантамі тэрміну «спадар», без жадных каментароў і лаянкі, як было звычайна дагэтуль. Поступ відавочны! У гэтай-жа газэце прамільгнула кароткая вестка, што пачынаючца ў Менску некія захады замяніць існуючае Т-ва Сувязі з суайчыньнікамі за мяжой затаўраваўшае сябе парад эміграцыяй сваёй ганебнай роляй русыфікатара Беларускай эміграцыі і звычайным прыдаткам на Беларусь «ворганаў» і Маскоўскай цэнтралі з тымжа назовам /«Голос Родіны»/. Новае Т-ва, ці толькі замена назову, мае называцца не «Радзіма», як дасюль, а «Бацькаўшчына» і мае быць ужо самастойным, а не філіялам Маскоўскае «Родіны».

APPEAL TO THE GOVERNMENT OF CANADA

APPEAL TO THE GOVERNMENT OF CANADA TO STAND WITH LITHUANIA

We, the undersigned, on behalf of the millions of Canadians in our communities, call upon the Government of Canada through External Affairs Minister Joe Clark to stand with Lithuania in its decisive hour of need.

We praise the Canadian government for never having recognized as legitmate the armed occupation of Lithuania.

Canada is a nation justly proud of its tradition of standing and fighting for freedom in three wars.

We strongly urge the Government of Canada to take the following steps:

1. to recognize immediately the government of Lithuania as the legitimate government of the independent Republic and to offer to send diplomats there as observers;
2. to demand that no Soviet forces be used to overthrow the legitimate government of the Republic of Lithuania and that these forces be withdrawn from the Republic, and
3. to offer emergency supplies of food and fuel to Lithuania if the Soviet government tries to starve out the Republic.

Tudor Bompa,
President,
Romanian National Council

Szrgey Khmara,
President,
Committee for Free Byelorussia

Laas Leivat,
President,
Estonian Central Council in Canada

Stanislaw Orlowski,
President,
Canadian Polish Congress

Al Pacevicius,
President,
Lithuanian Canadian Community

Gerry Meinzer,
President,
German Canadian Congress

Guntis Silins,
President,
Latvian National Federation of Canada

Yaroslav Sokolyk,
President,
Ukrainian Canadian Congress

Milo Suchma,
President
Czechoslovak Association of Canada

Steven Walter,
President,
Hungarian Canadian Federation

БЕЛАРУСКАЯ ВОЛЬНАЯ ПРЭСА БАЦЬКАЎШЧЫНЫ Ў ТАРОНЦЕ

На Інтэрнацыянальным Этнічным Фэсьце, што адбываецца на працягу 10-ці дзён штогод ў чэрвені ў Таронце, у Прэсавым Павільлёне, арганізаваным праз Прэсавы Клюб Таронта, сябрамі якога зьяўляюцца і Беларускія журналістыя, была экспазыцыя Беларускай вольнай прэсы на бацькаўшчыне, ўражаючая шматлікім багацтвам назоваў выдаваных ня толькі ў Менску, але і Бабруйску, Магілёве, Берасьці, Віцебску, Лепелі, Горадні, Лідзе выданьняў, ад ксэрасных да ладна ахвормленых друкарскіх. Гэтыя апошнія мусяць выходзіць у Латвіі, Эстоніі, бо антыбеларуская кліка, пануючая ў БССР залегілязаваць іх не дапушчае.

МІЖНАРОДНЫ ФЭСТ ФРАНКАМОЎНАЙ КУЛЬТУРЫ

Трохдзённы Міжнародны Фэст Франкамоўнай Культуры адбыўся 9—12-га жніўня ў Таронце з дзесяткамі розных канцэртаў, тэатральных паказаў, пачынаючы ад Люізіанскіх Кажунаў аж да артыстаў Сэнэгалу, Зімбабвэ, Алжыру, Трынідаду, Індыі і Камбоджы, а нават Кэлтыйскай музыкі, ды Валонскіх Дудароў.

На ўрачыстасьці адкрыцьця Фэсту прысутнічалі прадстаўнікі Ураду і дыпляматычныя Прадстаўнікі франкамоўных краін. Ганаровым гасьцём была і М. Хмарагнка.

ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬНАЯ ДЭМАКРАТЫЧНАЯ УНІЯ

11 і 12 ліпеня адбылася ў Таронце нарада Камітэту Інтэрнацыянальнага Дэмакратычнага Задзіночаньня, да якога ўваходзяць Дэмакратычныя арганізацыі 27 краін, ў тым ліку Рэспубліканскі Нацыянальны К-т ў ЗША, Лібэральна-Дэм. Партыя Японіі, Прагрэс. Кансэрватыўна Партыя Канады, Хрысьціянска-Дэмакратычная Вунія Нямеччыны. З нагоды нарады Канадыйскі Прагрэсыўна-Кансэрватыўны Інтэрнацыянальны Інстытут ладзіў 11-га ліпеня ў залях Адмірал-Гатэлю прыняцьце для запрошаных гасьцеў, сярод якіх прысутнічала і Магдалена Хмаранка.

ДЗЕЦІ ЧАРНАБЫЛЬСКАЙ БЯДЫ НА АДПАЧЫНКУ Ў ПОЛЬШЧЫ І ЧЭХІІ

Групы дзецяў з закажаных раёнаў Беларусі запрасіла Польшча, дзе яны адпачывалі на вёсках, у ваколіцах Бытава. Асобна запрасілі групу дзетак Праваслаўныя парахвіі Беласточчыны. Так сама былі запрошаны дзеці знад Чарнабылю Праваслаўнай Чэскай Епархіяй да Чэхіі, дзе не абыйшлося без Камуністычнага хамства з боку Савецкай Амбасады ў Празе. Калі ініцыятары справаджаньня дзецяў — Праваслаўная арганізацыя Чэхіі папрасіла Сав. Амбасаду, каб тая дапамагла давесьці дзецяў з лётнішча да мейсца іхняга адпачынку, Амбасада адказала, што гэта ня іхняя справа і хто справадзіў, няхай той і возіць, ШТО ВЫКЛІКАЛА ВЯЛІКАЕ АБУРЭНЬНЕ Ў Чэхаў і змусіла Амбасаду паходацца аб некі аўтобус — адвесьці дзецяў на мейсца адпачынку.

ШКОДЗЯЦЬ ДЗЕ ТОЛЬКІ МОГУЦЬ!

З Менску дакацілася вестка, што выкарыстаўшы няпоўны склад Журы па ўзьнясеньні помніка Францішку Скарыне, гэтае напоўнае Журы выкарыстала двума галасамі перавагі, каб не дапусьціць пастаўленьне помніка на Плошчы Перад Акадэміяй Навук, дзе яму належыцца мейсца, а ўвапхнуць ў г.зв. Верхні горад — гістарычны куток старых забудоў гораду.

І КУРЦЫ ЗБУНТАВАЛІСЯ

Як падае Сав, прэса 7-га жніўня на Цэнтральным Ленінскім Праспекце ў Менску быў затамаваны на некалькі гадзін увесь рух гушчамі курцоў, якія зьбегліся пад тытунёвую краму, але не знайшлі там як і ад дзён нічога для курава. Ужо некалькі дзён ў Менску зьнікла курава. Людзі стаялі перад Галоўнай крамай продажу цыгарэт па некалькі дзён, але дарэмна. Пасьля погаласкі, што парэшце тытунь прывезьлі тысячныя гушчы запрудзілі Ленінскі Праспект і спынілі ўвесь рух. Пачалося бурлівае мітынгаваньне. Спынілася гэтае толькі тады, калі з Гародні такі прывезена запавяданы транспарт тытуню і крама пачала яго прадаваць. Карэспандэнт «ГР» піша: ... На думку некаторых, цыгарэты толькі першы сыгнал. Людзі стаміліся жыць у безпрасьветным дэфіцыце, — няма панчох і шкарпэтак, няма абутку і бельля, няма каўбасы...

ПАПЯРАДЖАЛЬНЫ СТРАЙК У ГОМЕЛІ

26-га красавіка звыж 40 тысячаў работнікаў Гомлі /Гомелю/ выйшлі на пратэстацыйны страйк ў сувязі з непрыняцьцем Вярхоўным Саветам адпаведнага закону для ліквідацыі наступстваў Чарнобылю /«Навіны»/

ГОМЕЛЬСКІ ГАРАДЗКІ САВЕТ

Як падае «Свабода» — ворган БНФ, на 81 дэпутата новавыбранага Гарсавету Гомлі 47 зьяўляюцца сябрамі БНФ, або Гомельскага Камітэту Выбаршчыкаў, які хоць крыху меньш рашучы, але ідзе ў супалцы з сябрамі БНФ.

ПІКЕТАВАНЬНЕ БЕЛАРУСАЎ У МАСКВЕ

Перад Ўсесаюзным Міністэрствам Атамнай Энэргіі з дамаганьнем вярнуць 65 мільёнаў рублёў з сабраных на ахвяры Чарнабылю, якія ўлады падаравалі Міністэрству Атамнай Энэргіі для «пакрыцьця выдаткаў», зьвязаных з Чарнабыльскай катастрофай — пікетавыалі Беларусы Масквы.

КАМУНІСТЫЧНЫЯ АБШАРНІКІ ЎМАЦНЯЮЦЬ СВАЕ ПАЗЫЦЫІ

З багаслаўеньня пануючай у БССР Камандна-бюракратычнай Камуністычнай мафіі адбыўся ў Менску Зьезд «Аграрнікаў», інакш кажучы Камуністычных памешчыкаў і цівуноў уладаючых калхозамі і саўхозамі як Старшыні і Дырэктары.

Пастаноўлена утварыць з камуністычнай наменклятуры пануючай над вёскай «Саюз Аграрнікаў Беларусі» Арганізацыйную працу па стварэньні «Саюзу Аграрнікаў даручана Старшыні дасюлешняга Савету Калгасаў БССР А. Дубко, які зьяўляецца і мянаванцам-дэпутатам Вярхоўнага Савету СССР.

«БЕЛАРУСКІЯ НАВІНЫ»

У Беластоку выйшаў ворган Беларускага Дэмакратычнага Аб'еднаньня «Беларускія Навіны» — Рэдактар Ян Максімюк. У Бюлетыне гісторыя закладзін БДА і арт. Я. Міранoвіча аб Беларускіх Партыях ў Перадваеннай Польшчы /Зах. Беларусь/.

ПАНІХІДА ПА ПАМАРДАВАНЫХ ПАЛЯКАМІ

1-га ліпеня ў Праваслаўнай Царкве сьв. Мікалая ў Беластоку, адбылася Паніхіда па зьнішчаных Польскімі нацыяналістычнымі бандамі ў 1946 годзе жыхароў Беларускае вёскі Зані, Залешаны, Шпакі, Выганоўская Волька, а такжа 49-ці вазакоў, забраных з вёскі Старыя Пухалы пад Бранскам. Памардавана іх толькі за тое, што яны былі Праваслаўныя Беларусы, каб гэтым крывавым тэрарам змусіць іншых перасяліцца да БССР.

СЬВЯТКАВАНЬНЕ 40-ЫХ УГОДКАЎ БЕЛАРУСКАЙ ПРАВАСЛАЎНАЙ ЦАРКВЫ Ў ТАРОНЦЕ

15-га ліпеня адбылася ўрачыстае сьвяткаваньне Саракавых угодкаў Беларускай Праваслаўнай Царквы сьв. Епрасіні Полацкай у Таронце ў Канадзе і наагул першай Беларускай Праваслаўнай Царквы на Паўночна-Амэрыканскім кантыненьце. /Першая ахвіцыяльная Богаслужба адбылася ў Царкве сьв. Епрасіні Полацкай 25-га Сакавіка 1950 году, разам з Малебнам за Беларускі Народ/. Урачыстую Архірэйскую Богаслужбу з гэтае нагоды адправіў Япіскап Сатырас — Управіцель Паўночна Амэрыканскага Экзархату Ўсяленскага Патрыярха Канстантынопальскага Дымітрыя Першага на Канаду, ў саслужэньні Духоўніцтва, пры перапоўненай вернікамі Царкве.

Пасьля Багаслужбы ў Царкоўнай залі адбыўся Юбілейны Банкет, на якім прамаўляў Япіскап Сатырос.

ТОЛЬКІ Ў ТРОХ НА 215 КАСЬЦЁЛАЎ — ПА БЕЛАРУСКУ!

З інтэрвью з ксяндзом Янам Матусэвічам у «ЛіМ», даведваемся, што толькі ў трох касьцёлах ў БССР на 215 існуючых, набажэнствы адбываюцца на Беларускай мове. Рэшта — гэта ахвіцыяльныя асяродкі паланізацыі Беларусаў-Каталікоў. Прычым нават з гэтых трох — толькі адзін — кс. Ян Матусэвіч-Пробашч Касьцёлу ў Барунах на Ашмяншчыне — гэта ксёндз малодшага паваеннага пакаленьня ўзгадаванага на Беларусі. Другі Беларускі ксёндз — гэта стары прэстарэлы а. Чарняўскі з Вішнева яшчэ перадаваенны змагар за Беларус. мову, а трэці ксёндз — Літвін Петраўшіс з Мёраў.

КАТАЛІЦКАЯ ІМША ПА БЕЛАРУСКУ

Як паведамляе «ЛіМ» з Менску, там з нагоды гадавіны біцьвы пад Грунвальдам, дзе Польска-Літоўска-Беларускія войскі разьбілі Крыжакоў, Каталіцкі Біскуп Беларусі — Тадавуш Кандрусэвіч адправіў Імшу па Беларуску ў Кальварыйскім Касьцёле. Народнае сьвяткаваньне адбылося на Купалаўскім Сквэры, дзе прамаўляў Правадыр БНФ — Зянось Пазьняк.

ЭКУМЭНІЧНАЯ ЦАРКОЎНАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ Ў МЕНСКУ

Дэлегацыя Сусьветнай Рады Цэркваў з 5-ці асоб, наведала ў Чэрвені Менск. Сусьветная Рада Цэркваў выдала заклік да ўсяго сьвету аб фінансавую і іншую дапамогу ахвярам Чарнабылю.

СПРОБА ЗАБОЙСТВА БЕЛАРУСКАГА КАНДЫДАТА Ў МЕЛЬНІКУ

Надышла вестка з Беласточчыны пад Польшчай, аб тым тэроры, які стасавалі Палякі да Беларусаў падчас апошніх самаўрадавых выбараў на Беласточчыне.

Кандыдат на Войта Гміны ў Мельніку — Ян Здуневіч быў падстрэлены невядомымі на падворку сваe хаты, калі ён вярнуўся з сустрэчы з жыхарамі вёскі Токары. Перад тым ён атрымаў ананімнае пісьмо з пагрозамі і дамаганьнем каб адмовіўся кандыдаваць на Войта.

НОВААСЬВЕЧАНАЯ ІКОНА БОЖАЕ МАЦІ АХВЯР ЧАРНАБЫЛЮ

Беларускі мастак Аляксей Марачкін стварыў вобраз «Богамаці Ахвяраў Чарнабылю», якая ўжо высьвячаная і будзе урачыста ў Царкоўнай працэсьіі перанесеная на пацярпеўшае Палесьсе.

БЕЛАРУСКІЯ ПЯЦІДЗЕСЯТНІКІ — АХВЯРАМ ЧАРНАБЫЛЮ

У чэрвені трэці ўжо раз наведаў Беларусь з сабранай у Нямеччыне дапамогай для ахвяр Чарнабылю — Міхал Мельнік. Лекі, вітаміны і іншае прывезена безпасярэдна з Нямеччыны ладунковым аўтам. Ахвяры сабраныя пры дапамозе Нямецкай арганізацыі Эвангельскіх Хрысьціян-Пяцідзесятнікаў. На чале Дабрадзейнай Пяцідзесятніцкай Місыі, якая ўзгалаўляе акцыю дапамогі, стаіць яе кіраўнік Ганс Олеш.

СУД НАД ПАЎЛОЎСКІМ АДЛОЖАНЫ

На дамаганьне адвакатаў Міхала Паўлоўскага, абвінавачанага ў злачынствах падчас апошняй вайны, калі ён быў паліцыянтам на Беларусі пад Нямецкай акупацыяй /удзел у забойствах Жыдоў і Палякоў/. Суд нам ім адложаны да часу пакуль адвакаты не правядуць новыя допыты сьведкаў на мейсцы на Беларусі, ды засьняўшы допыты прывязуць да Канады, каб высьвятліць зфільмаваныя сьведчаньні сьведкаў перад Лавай Прысяглых на Судзе у Атаве. Паўлоўскі пражываў ад 1951 году па прыезьдзе ў Канаду ў г. Рэнфрю на Захад ад Атавы, і займаўся сталяркай.

ДЗЕЦІ-АХВЯРЫ ЧАРНАБЫЛЮ ЗАПРОШАНЫЯ НА АДПАЧЫНАК

Нямецкія арганізацыі заправілі на 4 тыдні адпачынку да сябе дзяцей /200/ з Гомельскай, Магілёўскай і Берасьцейскай вобласьцяў. Гэтая міжнародная дапамога з боку розных краёў Эўропы і Амэрыкі дзецям Чарнабылу адбілася аж на Кубе, дзе мяйсцовы камуністычны кацык — Кастро таксама запрасіў пару сотак дзецяў на дапачынак, каб магчы прадэманстраваць перад тэлевізыйнымі апаратамі свой барадаты твар і «міласэрдзьдзе».

3 ТЫСЯЧЫ ДЗЕЦЯЎ — АХВЯРАЎ ЧАРНАБЫЛЯ НА ЛЯКАВАНЬНЕ Ў ІЗРАЭЛЬ

Да Ізраэля прыбыла першая група дзецяў на лекаваньне, запрошаныя Хасыдскай арганізацыяй Артадаксальных Жыдоў-Хасыдаў Любавіцкага напрамку. Яны называюцца «любавіцкімі» ад мястечка Любавічы, дзе нарадзіўся іхны рух і як называецца і дасюль іхны Галоўны Рабін /Любавіцкі Рабін — Цадык/, які пражывае ў ЗША. Хасыдская арганізацыя запрасіла дзецяў перадусім з Гомельшчыны і Мазыршчыны. Як звыкла адзначыліся мясцовыя Камуністычныя кацыкі. Запрошаныя дзеці мусялі сядзець аж тры дні ў аэрапарту, бо Камуністычны бюракраты нешта не ўдакладнілі. Толькі калі Жыдоўскія ініцыятары Хасыды зьвярнуліся аб дапамогу да Мільлянэра Робэрта Максуэла, які дапамагаў гэтай акцыі, Савецкі ўлады дзецяў выпусьцілі. Дзеці гэтыя Жыдоўскага паходжаньня.

І КІПАР ДАПАМАГАЕ!

Кіпраўская арганізацыя Грэцкіх Бойскаўтак запрасіла да сябе на абток Кіпар групу Беларускіх дзяўчынак з-пад Мазыру, якія жывуць ў закажанай радыяцыяй зоне ад Чарнабыльскай катастрофы.

МІЖНАЦЫЯНАЛЬНЫ ФЭСТ «БАЦЬКАЎШЧЫНЫ» — 90 Ў АТАВЕ

Трохдзённы Фэст Этнічных груп «Бацькаўшчыны» адбыўся з 15 па 17 чэрвеня ў Атаве. Сярод іншых быў такжа Беларускі Стэнд, ўладжаны Івонкай Сурвілай. Беларускі аддзел Выстаўкі Фэсту меў дзьве тэмы: «Чарнабыль і 500-я ўгодкі Ф. Скарыны». Шмат экспанатаў было з галіны народнага мастацтва. Фэст ладжаны Радай Народнага Мастацтва ў Атаве.

З ПРЭЗЫДЭНТАМ ФЭДЭРАЛЬНАЙ РАСПУБЛІКІ НЯМЕЧЧЫНЫ

З нагоды адведзін Прэзыдэнтам Нямецкай Фэдэральнай Распублікі Фон Вэйцыкерам с сужонкою Канады ў Таронце у верасьні адбыўся Галёвы Балетны Вечар на запросіны Гэнэральнага Консуля Нямеччыны. Гасьцём Галёвага Балетнага Вечару з Прэзыдэнтам была М. Хмаранка. Перад запрошанымі гасьцьмі выступіў Гамбургскі Балет.

АЛІМПІЙСКАЯ ГАЛЯ У «РОЯЛЬ ЙОРК»

26-га жніевеня адбылося ў Рояль Йорк Гатэлі ў Таронце Галёвае прыняцьце Алімпійскага Камітэту. Сярод гасьцёў прысутнічала Беларуская прадстаўніца ў Камітэце — Магдалена Хмаранка.

ЗЬЕЗД ВОЛЬНЫХ ПРАФСАЮЗАЎ ТРОХ РАСПУБЛІК

У Менску адбыўся Зьезд вольных Прафсаюзаў Беларусі, Літвы і Украіны.

АДКАЗЫ РАДАКЦЫІ

Клімаш.— Францыя. Дзякуем за пісьмо, з якога даведваемся, як вандруе наш «Беларускі Голас» з рук да рук сярод нашых суродзічаў. Гэта вось і нашае няшчасьце, што дзякуючы безадказным нашым былым «правадырам» эміграцыі ўва Францыі, дапусьцілі да таго, што эміграцыя там амаль поўнасьцю або зпольшчылася, або зрасейшчылася ў Царквох, ці Касьцёлах. Вы пішаце, што для Вас кожная мова добрая, але бачыце, ёсьць яшчэ і свая — матчына, ці як Вы пішаце: «дзядоўская» /мой дзед гутарыў/ і мы яе ходаем тут на чужыне сярод нас захаваць і дзецям сваім перадаць. І Вашае цьверджаньне няслушнае, што ўва Францыі ўсе яе нацыянальнасьці называюць сябе Французамі, не адказвае фактам, бо мы тут ня толькі ведаем, але і сустракаемся з патрыётамі сваіх народаў, якія змагаюцца за сваю родную мову і самастойнасьць і ва Францыі і Баскаў і Брэтонаў і нават Правансальцаў!

Дзякуем за верш, з чаго бачым, што Вы аднак свайго не забылі!

Выйшла Хмара, бе маланка
Гледзяць людзі ў гору.
Грыміць Хмара і Хмаранка
Ці памогуць гору?
І пайшла сама па сьвеце
Воблакі сухія.
Гледзяць людзі, гледзяць дзеці...
А, людзі глухія!....

Вашая праўда! Шмат глухіх! Але ня ўсе! Ёсьць яшчэ і ня глухія! Прыклад гэтаму: існаваньне вось ужо 41-шы год нашае газэты на чужыне. Жыве Беларусь!

БЕЛАРУСКІЯ МЭЛЕДЫІ ЗА МЯЖОЙ ФЭСТ ПЕСЬНІ МАЛАДОЙ БЕЛАРУСІ

На Беласточчыне ў Гарадку адбыўся Маладзежны Сьпявацкі Фэст, на які прыбылі таксама групы рокмузыкі і з БССР — група «Уліс» і «Мроі», бард Сокалаў-Воюш і іншыя «БАСОВІШЧА». Так ахвіцыяльна назваўся Фэст ад імя ладзіўшага яго Беларускага Аб'еднаньня Студэнтаў, у скароце БАС.

ФЭСТ ІКОНЫ БОЖАЕ МАЦІ СМАЛЕНСКАЕ

У летняй Беларускай Адпачынковай аселі «Менск» ў Штаце Нью Джэрсы адбыўся штогодні Фэст. Пасьля Багаслужбы адбыўся міжпарафіяльны пікнік Беларускіх Праваслаўных Прыходаў Амэрыкі.

КАТАЛІЦКІ СЬВЯТАЯНСКІ ФЭСТ 'ЛЯ ГЛЫБОКАГА

На Купальле каля Глыбокага адбыўся Каталіцкі Фэст, на які зьехалася каля 10 тысяч Каталікаў на чале з Тадавушам Кандрусэвічам Біскупам Менскім і Беларускім.

ПАДПАЛ БЕЛАРУСКАЕ СЬВЯТЫНІ — ВОДКЛІК У СОЙМЕ

У сувязі з апошнім падпалам на сьвятой Гары Грабарцы існуючай там Праваслаўнай Царквы, якраз перад штогодняю Прошчаю Беларускага Праваслаўнага насельніцтва Беластоцкага, Падляскага і Аўгустоўскага ваяводзтваў пад Польшчай да Польскага Сойму з Беласточчыны — А. Чыквін выступіў з адумыснай заявай, у якой асьведчыў, што няспынныя падпалы Праваслаўных Цэркваў /ўжо 6!/ напамінаюць умыснае нішчэньне Цэркваў у 1938 годзе. Чыквін дамагаўся, каб Польскі Урад выдаў адумысную заяву, аб ягоных адносінах да Праваслаўнай Царквы, ды законы забясьпечваючыя Праваслаўнае насельніцтва ад перасьледваньня Польскім нацыяналізмам.

РАЗЬВІТАЛЬНЫ БАНКЕТ

24-га жніўня адбыўся Банкет з нагоды адыходу са Старшыняваньня Дарадчай Рады Шматкультурнасьці і Грамадзянства — д-ра Ша Конга.

На Банкеце былі прысутны Міністар Шматкультурнасьці Грамадзянства — Боб Йонг, Санатар Ст. Гайдаш і Экзэкутыўны Дырэктар Этнічнага Клюбу Журналістых і Пісьменьнікаў — С. Хмара з сужонкаю.

ШЭСЬЦЬ ТЫСЯЧ ПАРАЗЫТАЎ НА ШЫІ БЕЛАРУСКАГА НАРОДУ!

Як падана ў Вышэйшых Навучальных Установах БССР навучалася больш 6-ці тысячаў Замежных студэнтаў, з якіх амаль ня ўсе з гэтак званага «Трэцяга Сьвету», а інакай кажучы: бальшыня з краін апанаваных Камуністычнымі агэнтамі Масквы, як Ангола, Мазамбік, Абісынія і падобныя. Гэтыя «студэнты» — гэта гатаваныя Камуністычныя агэнты на прыпанасьць, пасыланыя ў свае краіны для дывэрсыйнай працы, якія жывуць на ўсім гатовым за кошт Беларускага народу.

ПАМЁР ПІСЬМЕНЬНІК МІХАСЬ КАЛАЧЫНСКІ

У Менску памёр радактар ілюстраванага часапісу «Беларусь» Беларускі паэт — Міхась Калачынскі, аўтар шматлікіх зборнікаў паэзыі. Быў Намесьнікам Старшыні Саюзу Пісьменьнікаў БССР. Паходзіў з Меншчыны. Меў 74 гады.

ПАМЯЦІ МАРЫЙКІ БІЛАШ

У Вініпэгу ў Канадзе памёрла старая Украінская пэдагагічная дзеячка — Марыя /Марыйка/ Варава па мужыку: Білаш. Яна была настаўніцай Украінскіх школак ў Манітобе ад 1926 году, працуючы ў іх аж да адходу на пэнсыйны адпачынак. Яна была адна із тых прыяцеляў нашага вызвольнага руху Грамады, якія дзейна дапамагалі увязьненым Грамадаўцам па Польскіх турмах. Марыйка прыняла апеку безпасрэдна нада мною, пішучы да мяне з Канады лісты, ды дакладаючы да іх заўсягды пару даляраў, што для вязьня было дапамогай да вастрожных харчоў. У далейшых маіх жыцьцёвых пераплётах мы страцілі свае пісьмовыя кантакты. І вось цяпер цераз больш чым 60 гадоў неспадзявана дайшла да мяне вестка аб яе сьмерці ў Вініпэзе.

Дык хай жа Ёй будзе пухам Канадыйская вольная зямля!

Сяргей Хмара

З працэсу БСР Грамады «56» ў Вільні на чале з праф. Б. Тарашкевічам. б. вязень Лукішак, Быдгошчы Каранова, Грудзёндзу, Гародні, Слоніма, Пінску, Берасьця /вайсковая турма/, Седльцаў, Картуз-Бярозы і Менску.

ПРАТЭСТ БЕЛАРУСКАГА ДЭМАКРАТЫЧНАГА АБ'ЕДНАНЬНЯ

БДА ў Беластоку зложыла Пратэст Прам'еру Польшчы Мазавецкаму і Нацыянальнай Камісыі Польскага Сойму ды Старшыні Ваявоцкага Сойміку ў справе абсаджваньня Адміністрацыыі Беларускіх раёнаў Беласточчыны Палякамі. Гэта выразнае ігнараваньне Беларускага насельніцтва, якое ў Гайнаўскім і Бельскім раёнах складае пераважную, ці нават абсалютную бальшыню, што паказалі нядаўныя Самаўрадовыя выбары.

ПАМЁР АЛЯКСАНДАР СМАЛЬ

Ў Сыднэі ў Аўстраліі памёр Аляксандар Смаль — Беларускі дзеяч, удзельнік стварэньня першай Беларускай арганізацыі ў Аўстраліі на чале з У. Клуніцкім — «Беларускага Аб'еднаньня Новай Валіі» і закладзін ягонага друкаванага воргану «Новае Жыцьцё» з Двупагоняй». А Смаль паходзіў з Наваградчыны. Меў 77 гадоў. Згінуў ў аўтакатастрофе.

ПЕРАВЫБАРЫ ЗБВБ

У чэрвені адбыўся ў Лёндане чарговы Зьезд ЗБВБ. Старшынёй перавыбраны Я. Міхалюк, Заступнікам А. Жданковіч, Сакратаром П. Асіповіч, Сябрам — М. Сенька. З прывітальным словам выступіў Апостальскі Візытатар для Беларусаў-Каталікоў — а. Аляксандар Надсан. Вячэрнюю Богаслужбу адслужыў Апостальскі Візытатар з іншымі айцамі ў Вуніяцкай Капліцы, пачым адбыўся Банкет.

ЗЬЕЗД БКК

2-га чэрвеня адбыўся ў Саўт Рывэры — ЗША Зьезд Беларускага Кангрэсовага Камітэту Амэрыкі. Старшынёй па памёрлым Іване Касяку выбраны Расьціслаў Завістовіч, Намесьнікамі: 1. Кастусь Мярляк, 2. Міхась Бахар, 3. Міхась Сенька і 4. Па Справах Культуры — Ірэна Рагалевіч-Дутко. Л. Высоцкі — Скарбнік.

Пастаноўлена прыняць удзел /першы раз/ у сустрэчы Беларусаў, ладжаных пэзўдабэнэраўцамі ў Кліўлэндзе /БАЗА і ЗБК/, а такжа запрасіць новую мастацка-сцэнічную групу з БССР.

ПАДЗЯКА

Беларусам: Таронта, Саскатуну, Гамільтону, Брантфорду, Стратфорду, Скарборо, Місасагі і Кальгары ў Канадзе, Чыкага, Нью Ёрку, Трэнтону, Іст Брансьвіку, Нью Брытэн, Сан Пітэрсбург, Нью Гэвэн, Брансьвіку, Сан Анжэлес, Кліўлэнду, Катэвэй, Сан Францыска ў ЗША і Мэльбурну, Аўстралія — шчыры дзякуй за дасланыя грошы на газэту. Імянна падаём дасланыя ахвяры выжэй 20 даляраў.

М. Хмаранка — $850 /з нагоды 85-цігодзьдзя Галоўнага Радактара/, Пяткун — $100, Ракуць — $75, В. Трэска — $50, Гуз — $40, Манькоўскі — $35, Суслоў — $30, Руцкі — $26, Змагар — $23.

Яшчэ раз вялікі дзякуй за прысланыя ахвяры! Усіх, хто яшчэ не надасдаў ахвяр на падтрымку найстарэйшага нашага эміграцыйнага часопісу, просім зрабіць гэта не адкладаючы. Ад гэтага залежыць далейшы выхад нашае газэты.

Радакцыя і Адміністрацыя